

GAZDASÁGI LAPOK

27. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1915. Julius 4.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását eredeti Fowler-féle gőzekével, épügy mélyrigolozást szőlőtelepítésekhez elvállal

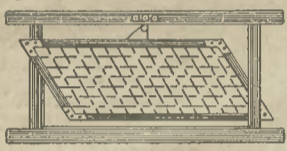
WOLFF ERNŐ — gőzszántási vállalkozó —
BUDAPEST-KELENFÖLD

Nyersolajat, Diesel-motorhajtóolajat,
Hengerolajat, Motorkenőolajat,

Motorbenzolt (benzin helyett)
azonnal minden mennyiségben szállít;

CSONKA MARCEL műszaki iroda Budapest,
VI. ker., Eötvös-utca 48.
Pontos kiszolgálásért uradalmaktól számos elismerőlevél.
Telefon: 153-11. Telefon 153-11.

Farkas rendszerű
**Sodronyüveges
istállóablak**

eltörhetetlen.

Farkas és Tsa
Budapest Lehel-u.8

szesz készítményeink
beszerezhetők a Magy.
Mezőgazdák Szövetke-
zete által is. **Kérjen Árlapot!**

Farkas rendszerű
**Idomvas-
ablak**

legerősebb
legolcsóbb

Uj és egyszer hasz-
nált lisztes és korpás **ZSÁKOKAT**

legjobban és olcsón szállít:

SCHLESINGER ÉS TÁRSA

zsák- és ponyvakölcsönző intézet
Budapest, VI., Gr. Zichy Jenő-u. 36.

Kéveköttők-, ponyva-, zsinag-, juta-
és lengyártmányok gyári raktára.

Telefon 15-28.

Telefon 15-28.

EREDETI STOCK MOTOREKE

azonnal szállítható
1100 gép üzemben.

6 éves referenciák tartósságra. Számos utánrendelés.

VEZÉRKÉPVISELET:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖKÖK MÉRNÖKI IRODÁJA,
BUDAPEST, V. KER. KLOTILD-UTCA 4 SZÁM.
TELEFON: 76-94. SÜRGÖNYCIM: DIPLINGS.

Wiking-aratógépek,

eredeti svéd gyártmányu

kaszáló-, marokrakó- és kéveköttőgépeket

hozzávaló „MANILLA” zsineggel
szállít, míg a készlet tart, elsőrendű minőségben a

Magyar Általános Gépgyár R.-T.

Budapest, VI. ker., Váci-ut 141. szám.
Sürgönczim: Magomobil. Telefon 45-15.

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnökdoktor hírneves füsteső-tulhevitőjével.

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-
képesség. mint tartósság tekintetében messze felülmulnak és lényegesen
kevesebb szén fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Vilmos császár-ut 51. Sürgönczim: Kemna, Budapest.
Telefon 91-21.

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

VEZÉRELV:
Hozunk mező gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre 20 kor.
Fél évre 10 „
Negyed évre 5 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

Mindazon tisztelt olvasóinkat, kik előfizetésüket netán még be nem küldötték volna, teljes tisztelettel felkérjük, miszerint ezen hátralékjukat mielőbb póstára adni sziveskedjenek, hogy a lapok küldésében fennakadás ne legyen.

Előfizetési felhívás!

Tisztelt Gazdatársak! Verbungosok vagyunk, verbuválunk mi is most, midőn a világháború dühöng az ország határain. Felhívunk beneteket, hogy csapatok fel katonának azon hadseregbe, mely a mezőgazdaság minden látható és láthatatlan ellenségével felveszi a küzdelmet, mely harcra a természet elemeivel; tüzzel, vízzel, időjárással. Megsemmisíteni törekszik azon növényi és állati ellenségeket, melyek háziállatainkat vagy miveleti növényeinket megtámadják. Mindezen fegyverfogásokra, a küzdelem sikeres folytatására és eredményes befejezésére és még sok egyéb gazdasági tudományra megtanítja mezőgazdáinkat az a lelkes vezérkar, melyet a gazdasági irodalom terén fáradhatatlanul működő tanárok és a gyakorlati gazdák seregeiből toborzott lapjaink szerkesztősége. Sorakozzatok zászlóink alá! Fizessetek elő lapjainkra!

(A régi előfizető a hazai mezőgazdaságnak jó szolgálatot tesz, ha egy új előfizetést szerez lapjainkra.)

Budapest, 1915 június hó.

A „GAZDASÁGI LAPOK”

és az „ÁLLATTENYÉSZTÉSI
ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK”
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési feltételek.

A „GAZDASÁGI LAPOK”

67-dik évfolyamára az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” (XV-ik évfolyam) mellékletével együtt

Egész évre 20 korona
Fél évre 10 korona
Negyed évre 5 korona

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” külön

Előfizetési ára:

Egész évre 10 korona
Fél évre 5 korona

„GAZDASÁGI LAPOK”

Kiadóhivatala

Budapest, VIII., József-utca 15.

TELEFON: József 40—66.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TARTALOM.

	Lap
Szemle	295
A vetések állása	296
A gabona maximális árai	297
A cséplési eredmények	298
Gazdasági Levél. — Szobonya Bertalan	298
A Jalsoviczky János-féle gazdasági táblás szekér. — Jalsoviczky János	299
Utazási jegyzetek. — F. Z.	299
Könyvismertetés	300
Kérdések és feleletek	300
Kérdések: Rozstarlóba pohánka. A. K.	
Feleletek: Magas törzsű fák. Balogh Bálint. — Potyogós körte. Balogh Bálint	300
Kisebbszakközlemények	301
Hírek	301

Időjárás. — A gabonaármeghatározó rendeletről. — A cséplés kötelező betartásáról szóló rendeletről. — Repceolaj és egyebek. — Háború és üzlet. — Pénzügyeinkről.

Az időjárás szeszélyeit kipuhatolni nem lehet, hiába mindenféle műszer, meteorológiai ismeret stb., mert ha a valószínűség törvényei, a megfigyelésekből leszűrt következtetések, a parasztrekulák és százéves naptárak és sok egyéb dolgok (tyukszem stb.) meg is jövendölhetik 24 órára előre a reménybeli időjárást, akkor is jöhet közbe egy nem várt égháború s most, mikor itt a föld kerekén dühöng a harc minden irányban, ugylátszik, a felhők hónapban is háború jelleget öltenek az események, mert nemcsak mostani számunkban közzölt gazd. levél írója panaszkodik a zivataros idő miatt, de itt a fővárosban s környékén is majdnem állandóvá vált a mindennapi zápor, sőt felhőszakadás, néha egy kis jéggel keverve, máskor lecsapó villámokkal fűszerezve. Hogy Péter és Pál hetében, mikor országszerte megkezdődik az aratás, mily káros és kellemetlen az ilyen viharokkal és nagyobb csapadékokkal bővelkedő időjárás, azt minden gazda tudja. A szép remények, melyeket a — mai számunkban közzölt — miniszteri tudósítás lelkünkbe plántált, ha tovább tart az égháborús időjárási jel-

leg, bizony füstbe mennek s a gabonakereskedők saját — külön tudósításai alapján 46 millió métermázsában megállapított buzatermés bizony jó egynéhány %-kal fog megcsappanni. Azért a Lemberg visszavételeért hálátadó istentisztelet után nagyon is helyénvaló lenne, ha mindenütt könyörgő imákat mondanának az Isten házában, a Mindenhatót kérve, hogy hazánkban az aratás és cséplés idejében ne sujtsa a mezőgazdaságot károsító időjárással, hanem engedje a termést rendesen beérni, learatni, betakarítani és kicsépelni, azaz áldja meg gabonaféléink hozamát.

Taksonyfalváról (Pozsony megye) írják a következőket:

A kis Alföld nagyon sok községe április 24. óta nem kapott esőt. Tavaszi szántásokban tengeri, takarmányrépa ki nem kelt, kiszántani a nagy szárazság miatt nem lehetett. Takarmány kevés lett, úgy hogy a legutóbbi vásáron szarvasmarhából nagy felhajtás volt, olcsóbb lett a szarvasmarha, már 800 koronán is lehetett tehenet venni, 1000—1200 kor. adtak kis borjas tehénért, vevő kevés volt. Burgonya diónagyú gabona volt eddig. A nagy hőség daczára a gabonaszeme szép, csak a buzából kellett itt-ott kiszántani. Junius 27-én d. u. megjött a várva-várt eső, rengeteg csapadék hullott le, felhőszakadásnak lehetett mondani, ámbar nem minden községben esett egyformán, néhol csak kisebb eső volt. A gabonák úgy fekszenek, mintha lehengettek volna, a földre rá sem lehet lépni oly puha. Rozsok aratása július elején megkezdődik. Lehetséges, hogy most a harmadik luzerna kaszálás sikerülni fog.

A kormányrendeletek között megjött a várva-várt gabonaármeghatározó is, mely a gazdaság közönség igényeit teljesen kielégíti, csak azután legyen is gondja a hatóságoknak, hogy ki ne játszásk a maximális árakat az üzérkedés folyamán. Sok szegény gabonaügynök és kereskedő, kinek nem jutott a kikerekített járási körzetekben meginduló gabonavételi munkából, sóhajtván kéri a béke mielőbbi megkötését, mikor majd előkelő összekötéseknélkül is lehet — bár csak kis haszonra — üzleteket lebonyolítani. Mikor nemcsak az illatos havannákat szívó borkarszékben kényelmesen elhelyezkedett kartársaik fogják lefölnöni a gabona forgalombahozatalának megengedett polgári hasznát, hanem azok is, a kik fáradság, futnak-lótnak, utaznak, kocsin és gyalog, hogy egy kis pénzmagra tehesenek szert szegény igényeik kielégítésére. Most várjuk a lisztárak megállapítását.

Nem dicsérhető eléggé a cséplés kötelező bejelentéséről szóló rendelet — alább-ezt is közreadjuk e lapszámunkban — mely hivatva lesz

TAKARMÁNYDARA (KORPA) TENGERICsutkából

a LANZ-féle őrlőgéppel! Az eddig csak tüzelésre használt tengericsetka mint KITÜNŐ TAKARMÁNY értékesíthető.

AJÁNLATTAL SZOLGÁL:

HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII. KERÜLET, ÜLLŐI-UT 52/g.

Sürgönczim: CASE BUDAPEST.

Eredeti amerikai **CASE** gőzszántógépek.

Németországi **MAROKRAKÓ-ARATÓGÉPEK**

STOVER amerikai benzínmotorok és lokomobilok.

egészen pontosan megállapítani gabonatermésünket. Így már augusztus végén hozzávetőleg fogjuk tudni, mennyi a termés, de szeptember végén az már biztosan megmondható leendő. Nem lesznek oly óriási eltérések, mint a múlt években (különösen 1914-ben) voltak a hivatalosan hirdetett és a tényleges gabonatermés között. Bár már régen behozták volna ezt a kötelező bejelentést! Csak a statisztika gyorsan dolgozza azután fel a beszolgáltatott adatokat.

Helyes a repceolaj zár alá vételéről szóló rendelet is, mert a szemérmatlenség határáig fokozódott az olajár, a mi a 44—46 korona repceárhoz viszonyítva, több mint 300%-os nyereséget biztosított a gyáraknak, ilyesmi pedig még a gyógyszereszeknek sincs törvényesen megengedve, pedig békeidőben ezek dolgoznak legmagasabb %-os haszonra. Most a háboru alatt, ugylászik, más üzletágak is (igen sokan) »patyikuskok« leftek. Bár valamennyi ellen megjönne mielőbb a fékező — szigoru kormányrendelet képében.

Nagyon sokan vagyona tesznek szert a háboru folyamán, hogy nem mind megengedett uton és módon, azt mindenki tudja, de kevesen merik kimondani, azért jóleső érzéssel közöljük az alábbi hirt.

Háboru és üzlet. Ily czim alatt igen érdekes kérdést tárgyal Weis István dr. miniszteri fogalmazó a »Közszégi Közlöny«-ben, az országos közszégi jegyzőegyesület hivatalos lapjában. A cikkiró rámutat arra, hogy a háboru következtében rendkívül sok adóalap és adóalany megvégeleg vagy átmenetileg tönkre s ezzel szemben főleg a hadseregszállítók az egyedüliek, a kiket a háboru rendkívüli előnyökhöz juttat. Indokolt tehát a háboru után a hadseregszállítók fokozott adóval való megterhelése. Német példákkal igazolta, hogy a hadseregszállítók háborus nyereségtöbbletét a mai rendes adónemekkel utóérni nem lehet. Majd praktikus módokat ajánlott e nehéz probléma megoldására. Mindenestre — fejtegette a szerző — nem szabad a háboru után megfélekedni azokról, a kik a háboru üzleti oldalát a maguk javára hasznosították.

Ezen sorokhoz hozzátesszük, hogy a kormány okvetlen adóztassa meg mindezen jövedelmeket, melyeket a hadseregszállítók élveznek — ha kell, új törvény alapján is — hogy a sok jövedelmétől elesett egyén (p. o. ügyvéd, építészeti vállalkozó, nem hadiáruval kereskedő stb.) adójának elmaradásáért legalább részben kárpótolva legyen, de az igazságérzete is ezt parancsolja.

Pénzviszonyaink javulnak, állami és egyéb papirjaink értéke emelkedik, hire jár, hogy új márkás kölcsönt igen előnyös feltételek alatt kapunk a németektől. Az O.-M.-B.-ról ez a hír:

A Magyar-Osztrák Bank főtanácsának Budapestben tartott főtanácsülésen a vezértitkár előterjesztést tett a bank helyzetéről és háborus nyereségéről. Ezzel kapcsolatban azt határozták, első félévi részosztalékul részvényenkint 28 koronát már július 1-től kezdve fognak kifizetni. Együttal tudomásul vették, hogy a bank a magyar és az osztrák Vörös-Kereszt céljára egyenként százezer koronát, a bosznia-hercegovinai bevonultak támogatására szorult családtagjai javára pedig huszezer koronát juttatott.

A vetések állása.

— Hivatalos jelentés. —

A földmívelésügyi miniszterhez a gazdasági tudósítóktól beérkezett jelentések szerint június

21-ig bezárólag a következő jelentések érkeztek: A legutóbbi hivatalos vetésjelentés közzététele óta eltelt két hét alatt változékony időjárás uralkodott. A június 7-ike táján kezdődött derült, száraz s szokatlanul meleg idő ugyanis csak 13-ig tartott s ekkor néhány napra átmenetileg felhősebb és hűvösebb lett; június 16-án azonban ismét szárazra és derülte fordult az idő, de a lehülés továbbra is megmaradt, úgy hogy a hőmérséklet maximuma 36 C. fokról 25 C. fokra süllyedt. Június 19-én az ország tulnyomó nagy részében ismét borultra vagy esőre változott az idő, a hőmérséklet pedig kevésbé emelkedett.

Június 19-én és 20-án több helyen jelentékeny záporok voltak, így különösen Budapesten, hol az esőzés tartama alatt mind a két napon volt olyan időköz, amidőn 10 perc alatt 20 milliméter esőt mértek.

A június elején uralkodott szokatlanul nagy hőség azokon a vidékeken, a melyeken már hosszabb idő óta nem volt elegendő eső, tagadhatatlanul kedvezőtlen volt úgy a kalászosok, mint a kapások és takarmányfélék fejlődésére. Szerencsére azonban már június 13-án, vagyis még mielőtt nagyobb károkat okozhatott volna, az egész országban mindenütt megszünt a forróság s az azóta állandóan tartó hűvös időjárás igen jó hatással van úgy a kalászosok szemfejlődésére és lassu beérésére, mint az időközben sok helyen jól megázott kapások és kerti vetemények fejlődésére. A júniusi szárazság és hőség következménye, hogy a jelenlegi számjeles termésbecslés adatai a legutóbbi vetésjelentés adataival szemben különösen a tavaszi kalászosoknál, némi visszaesést mutatnak.

A négy főkalászosról beérkezett minősítő becslés adatai szerint a buza és rozs nagyobbára jó, részben jó közepes, az árpa és zab pedig nagyobbára közepes termést ígér.

Buza.

Ez összesítő kimutatás szerint, tehát a legutóbbi vetésjelentés óta, az összes kalászosok terméskilátásai némileg csökkentek, a minek oka abban keresendő, hogy a június elején járt szárazság és hőség hatását a gazdasági tudósítók és gazdasági felügyelőségek mindenütt teljes mérvben számításba vették.

A buza mindenütt jól virágzott és a szemfejlődésben van, sőt az ország déli vidékein és a homokosabb talajban sok helyen már erősen sárgulni kezd, úgy hogy aratása itt néhány nap múlva már megkezdhető. A június elején járt szárazság és hőség sietette fejlődését, az utóbbi hűvös időjárás pedig igen kedvez a szem lassu és erőteljes képződésének. Azokon a vidékeken ennél fogva, hol a szár és a kalász fejlődésére annak idején megfelelő idő járt, a tavasszal mutatkozott szép remények nemcsak megmaradtak, hanem a kitünő szemfejlődés következtében még lényegesen megnövekedtek. Ezzel szemben állanak azok az országrészek, hol sem május, sem június folyamán nem kaptak a vetések kellő mennyiségű esőt s ennél fogva ritkák, alacsonyok és apró kalászuak maradtak, úgy hogy terméskilátásaik lényegesen különböznek a tőlük nem is távol eső, de szerencsésebb időjárásban részesült vetésektől. Az országos termésmennyiség szempontjából örvendetes jelenség, hogy a főbb gabonatermelővidékek vetései jól állanak, a kedvezőtlen időjárás nagyobbára azokat a vidékeket sujtotta, melyek a gabonatermelés szempontjából kevésbé fontosak. Így ezidőszert legjobb buzatermés remélhető a Duna jobb partján, továbbá a Duna-Tisza közén, a Tisza balpartján és a Tisza-Maros szögén. Aránylag gyengébbek a kilátások a Duna

balpartján, a Tisza jobbpartján és a Királyhágón tul. A rozsda, mely más években ezidőtájtban nagy aggodalmat okozott a gazdáknak, folyó évben kevesebb panaszra adott okot, mert a levélzettel együtt többnyire leszáradt, s a szárra és a kalászra csak kevés helyen jutott fel.

Még leginkább a miatt panaszkodnak egyes vidékek gazdái, hogy a június hó 19. és 20-iki nagy szélviharok összekeverték és ledöntötték az erőfélben lévő gabonákat s e miatt az amugy is hiányos munkaerővel az aratás lassan fog haladni.

Rosz.

A rozs aratását az ország déli részein, különösen a homokos és szikes talaju földeken már megkezdették, egyebütt most érik. Szemfejlődésének az utóbbi hűvös időjárás kedvezett. Kalászsai többnyire szép nagyok és teltek, szalmája pedig elég magas. Csupán azokon a vidékeken hallhatók gyakori panaszok a vetés ritkasága és silánysága miatt, a hol tavasszal nem volt elegendő eső. Legjobb a terméskilátások a Duna jobb partján, továbbá a Duna—Tisza közén, a Tisza—Maros szögén és a Tisza balpartján. Aránylag gyengébb termés várható a Duna balpartján és a Királyhágón tul, leggyengébb pedig a Tisza jobb partján.

Árpa.

Az őszi árpa aratását az ország nagyobb részében már megkezdették, különösen az alföldi vármegyékben, hol a júniusi szárazság és hőség oly gyorsan érlelte, hogy egyes helyeken már 17—18-ika körül kasza alá lehetett fogni. A tavaszi árpa szépen kikalászolt s ez is zsendül. Ez utóbbinak fejlődésére a júniusi szárazság és hőség kedvezőtlen volt, úgy hogy a számjeles becslés összehasonlító adatai a legutóbbi becsléssel szemben némi visszaesést mutatnak. A legutóbbi hűvös és esős időjárás alatt a kedvező szemfejlődés folytán valószínűleg még némi javulás fog beállani. Szalmája az ország legnagyobb részében alacsony.

Zab.

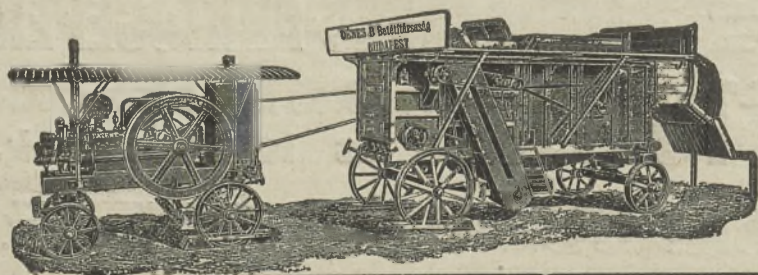
A zab a tavaszi szárazság miatt több helyen rosszul kelt és alacsony maradt, a hol azonban kellő mennyiségű esőt kapott, szép, sűrű és magas. Zászlóját tolja, sőt a délibb vidékeken már ki is hozta. A legutóbbi hűvös idő és a gyakori eső után még sokat javult, a június elején járt hőség és szárazság azonban annyira visszavetette, hogy elmaradottságát sok helyen még nem hozhatta be s e miatt a mostani számjeles becslés adatai a legutóbbi vetésjelentéssel szemben visszaesést mutatnak. Helyenkint a lema melanopus (meztelen csiga) károsítja.

Tengeri.

A tengerivetések állása országrészenként különböző. Azokon a vidékeken, a hol elegendő volt a csapadék, szépen fejlődött és erőteljes, különösen a korai, melynek másodszori kapálása már javarészt befejeztetett s töltögetése folyamatban van, míg a későit most kapálják másodsor. A dunántuli országrész egyes megyéiben, továbbá a Duna balpartján, a Tisza jobb és balpartjának egyes megyéiben, valamint a Királyhágón tul vidék néhány vármegyéiben azonban kellő mennyiségű csapadék hiánya miatt fejlődése nem oly jó; különösen a késői vetésekre áll ez, melyek helyenkint ritkák, alacsonyok és gazosak. Azonfelül hátráltatja a csapadék hiánya a vetések megmunkálását is, a mennyiben a száraz talajban csak nehezen haladhat előre a kapálás és töltögetés. Ezek az vidékeken a kedvező továbbfejlődéshez kiadós esőre van szükség. Általában a tengerivetések

!! Legolcsóbb üzem !!

Nyersbenzolmotoros cséplőkészletek

bámulatosan egyszerű szerkezet legmesszebbmenő garancia! Sok száz referenzia! Aratógépek, kombinált fűkaszálók, lögregelyék, szalmaprések és kazalozók, eredeti K. S. K. függélyes kövü darálómalomok.

Összes gazdasági gépek a legjobb minőségben, legolcsóbb árban!

Motorjainkhoz nyersbenzolt á 55 kor. szállítunk.

DÉNES B. Betétitársaság BUDAPEST, VI. kerület, Vilmos-császár-ut 61/g. sz.

állása ezidőszerint kielégítőnek mondhatók. Férgek okozta károsodásról eddig panasz nem érkezett be.

Burgonya.

A burgonya fejlődése országrészenként és vármegyénként különböző. Azokban a vármegyékben, hol elegendő esőt kapott, szépen fejlődik és jól bokrosodott; gumóképződése is kielégítő. Másodszori kapálása javarészt befejeztetett és töltögetése folyamatban van. A Dunántul néhány vármegyéjében, továbbá a Duna balpartján, a Tisza jobb- és balpartjának egyes megyéjében, valamint a Királyhágón tuli vidék néhány helyén azonban elegendő csapadék hiányában gyengébb a fejlődése és gumóképződése is hiányos, különösen a homokos talajon. Ezekben a helyeken kedvező továbbfejlődéséhez esőre van szüksége. A burgonya általában mindenütt virágzik, a korai fajták pedig már javarészt piacra vannak. Közepes termésre van kilátás.

A czukorrépa vetések általában szépek és jól fejlődnek, kivéve a Tisza balpartját és a Királyhágón tuli vármegyét, hol a szárazság miatt fejlődésében visszamaradt. Másodszori kapálása és helyenként egyelése folyamatban van, némely helyen már harmadszori kapálása is kezdetét vette; a fenti vidéken azonban a szárazság miatt ez is csak lassan halad előre. Bár a szárazságot még bírja, a mennyiben levelzete elég sűrű és jól beárnyékolja a talajt, mindazonáltal esőre már szüksége van.

A takarmányrépa fejlődése kielégítőnek mondható, különösen a korai vetések szépek azokon a helyeken, a hol elegendő csapadék érte. A késői vetések valamivel gyengébbek, egyes helyeken harmadszori kapálása is kezdetét vette. További jó fejlődéséhez esőre van szüksége.

A repcét már mindenütt learatták, cséplése helyenként még folyamatban van. Beczői általában szépek.

A kerti vetemények állása általában kielégítő, csak szárazabb helyeken, hol nem lehetett őket kellőképp öntözni, maradtak kissé vissza fejlődésükben. Általában esőt kívánnak.

A bab fejlődése kielégítő, szépen virágzott, csapadékszegény vidékeken azonban fejlődésében kissé visszamaradt. Esőt kíván.

Az egyéb hüvelyesek azokon a helyeken, hol elegendő esőt kaptak, jól fejlődnek, szárazabb vidékeken ellenben fejlődésükben kissé visszamaradtak. Zöld borsó elegendő mennyiségben kerül piacra. Általában esőt kívánnak.

A rétek kaszálása kevés hely kivételével mindenütt befejeztetett. A hozam mennyiségileg általában kielégítő, minőségileg pedig mindenütt jó, miután a betakarítási munkálatokra a tulnyomóan száraz időjárás mindenütt kedvező volt. A sarjuképződés megfelelő csapadék hiánya miatt gyenge.

A legelők a tulnyomóan száraz időjárás következtében nagyon sok helyen visszamaradtak fejlődésükben és sok helyen kiszültek már. Lápályokon még eléggé szépek. Feljavulásukhoz egyes vidékeken bő csapadékra volna szükség.

A gyümölcsfák természetosa általában közepes, az ország keleti részében pedig gyenge, mert itt a fagyok tetemes kárt okoztak. Különösen gyengének mutatkozik a barack és mandula, míg a cseresznye és meggy jó közepes termést ad. Szilva csak közepesen aluli termést ígér, a dió és mogyoró, nemkülönben alma és körte jó közepes terméssel bíznak. Sok helyütt erősen hull a gyümölcs.

A szőlők állása.

Budapesti kerület. Jó áttelelés után a fakadás és fűrthozam a jól gondozott szőlőkben kielégítő. A virágzás kedvező szélszélű meleg időben jól folyt le. Ezidőszerint általában jó közepes termésre van kilátás. Szekszárdi kerület. Gyakori zivataros esők és munkáshiány miatt a permetezés, kapálás és kötözési munkák sok helyen elmaradtak. Kódok és reggeli nagy harmat következtében a peronoszpóra átterjedt a levélről a virágzó fürtökre is, úgy hogy emiatt alig lesz néhol termés. Általában gyenge közepes, helyenként pedig rossz termésre van kilátás. Pécsi kerület. Az esősre fordult időjárás, a reggeli kódok a peronoszpóra elterjedését olyannyira elősegítették, hogy már most igen nagy kár állapítható meg, — a mihez hozzájárul még a szőlőmoly hernyójának nagymérvű jelentkezése is, a miáltal a várható szőlőtermést gyenge közepesre lehet becsülni. Tapolcai kerület. A fej-

lődés jó; virágzásra kedvező időjárás volt. A szőlők jól kötődtek. Peronoszpóra csak szórványosan jelentkezik. Szőlőmoly, hernyó egyes helyeken érzékeny kárt okozott. Jó közepes termés várható. Soproni kerület. Fejlődése erőteljes, gazdag fűrthozammal. A virágzás a legkedvezőbb időjárás mellett befejeződött. Állati és gombakártételek oly kismérvűek, hogy a szőlők jelen állapota után itélve, bő termésre van kilátás. Pozsonyi felügyelői kerület. A szőlők állapota és fejlődése kedvező. A jól kezelt oltványos szőlőkben igen szép termés mutatkozik, ellenben a régi szőlőkben gyenge a fűrthozam. Pozsony és Moson vármegyékben ezidőszerint jó közepes termésre van kilátás. Balassagyarmati kerület. A szőlők fejlődése és az elvirágzás igen szép reményekre jogosító. A bogycák jó fejlődése és a nagyszámú fürt igen bő termést ígér.

Egri kerület. A szőlők fejlődése általában igen szép. Az időjárás a tenyésztésre kedvező befolyást gyakorolt. Peronoszpóra még nem fordult elő, a szőlőmoly azonban több-kevesebb kárt okozott, a mi ellen összeszedéssel védekeztek. Permetezés mindenütt akadály nélkül folyik. Terméskilátások mennyiségre nézve általában jók, néhol bő termést remélnek. Miskolci kerület. Kedvező időjárás mellett, szép virágzás volt. Kapálás a szárazság miatt megakadt. Első permetezése nagobbára megtörtént, egyes helyeken kétszer is permeteztek és egyszerű poroztak. Jó közepes termés várható. Tarczali kerület. A szőlők állapota kitünő. Tavasz fagyoktól eltekintve, más elemi károk, valamint gomba- és állatbetegségek eddig nem jelentkeztek. A virágzás kifogástalanul folyt le s általában bő termés ígérkezik. Beregszászi kerület. A szőlők fejlődése igen előrehaladt. A virágzás a lehető legkedvezőbb volt. Peronoszpóra nem mutatkozik. Szőlőmoly és a tavaszi fagyok kártételei igen csekély, kivéve Szabolcs megyét, a hol a fagyok mintegy 30—40 százalék kárt okoztak. Bereg- és Ung megyékben bő, Szabolcsban közepes termés várható. Szatmári kerület. A szőlők tenyészete buja. Fűrthozam dus. Virágzás jól sikerült. A peronoszpóra már szórványosan jelentkezett ugyan, azonban a szárazság a további fertőzést megakadályozza.

Bihardíószei kerület. A szőlők fejlődése, tenyészete kitünő. Általánosságban bő termésre van kilátás. Ménési kerület. Kötözés a 2-ik kapálás és 3-ik permetezés folyamatban van. Peronoszpóra az elhanyagoltabb szőlőkben elég erősen, de jól kezelt szőlőkben is mutatkozik. A szőlő növekedése igen erős. Középtermésre van kilátás. Fehértemplomi kerület. A terméskilátások igen kedvezőek. Permetezés megindult. Peronoszporafoltok mutatkoznak itt-ott, a tartós száraz időjárás mellett azonban nagyobb elterjedésről nem lehet szó. Kecskeméti kerület. Szépen fejlődik és jól elvirágzott. Tulalacsony fekvésekben a magas vízállás és a tavaszi fagy, gyümölcsfás régi szőlőkben pedig a kendermagbogar okozott károkat. Peronoszpóra a gyomos és kötetlen szőlők földön fekvő hajtásait erősen megtámadta, itt a fürtperonoszpóra is mutatkozik. Jó minőség és átlagban bő termés ígérkezik, mely azonban a nagy munkáshiány és peronoszpóra terjedése miatt napról-napra csökken. Nagyenyedi kerület. Azon kevés hely leszámításával, a hol az alsóbb fekvésekben késői fagy volt, a termés mennyisége, a jelenlegi állapotot véve, jó közepes.

Dicsőszentmártoni kerület. Nagyon szép, bő termés mutatkozik ott, a hol a tavaszi fagy nem okozott kárt, nagyjában jó közepes termésre van kilátás. Marosvásárhelyi kerület. A szőlő fejlődése szép. A tökély hajtásai buja fejlődésűek. Szőlőmoly szórványosan észlelhető Torda vidékén.

A gabona maximális árai.

A m. kir. minisztériumnak 2077/1915. M. E. számú rendelete, a búzáért, rozsert, kétszeresért, árpáért és zabért követelhető legmagasabb árak megállapításáról.

1. §. A búzáért, rozsert, kétszeresért, árpáért és zabért követelhető legmagasabb árak az 1915. évi július hó 10. napjával kezdődő időre a jelen rendelet kiegészítő részét alkotó jegyzékben állapítható meg. Az ott megállapított árak: búzáért 2%-nál nem több idegen keveréket tartalmazó, hektoliterenként 75 kilogrammos súlyminőségű, egészséges búzára, rozsnál hektoliterenként 70 kilogrammos súlyminőségű, egészséges

rozsrára, árpánál és zabnál — súlyminőségre való tekintet nélkül — egészséges árpára és zabra vonatkoznak. A mennyiben a buza hektoliterjének sulya — 2%-nál nem több idegen keverék mellett — 75 kilogrammnál nagyobb, a megállapított legmagasabb ár a hektoliter-súlykülönbözetnek minden teljes kilogrammjá után 77 kilogrammig bezárólag husz fillérel, további 3 kilogrammig súlykülönbözetig, azaz 80 kilogrammig tizenöt fillérel emelkedik. A mennyiben a buza hektoliterjének sulya — 2%-nál nem több idegen keverék mellett — 75 kilogrammnál kisebb, a megállapított legmagasabb ár a hektoliter-súlykülönbözetnek minden teljes kilogrammjá után 72 kilogrammig bezárólag husz fillérel, azontul minden további kilogrammjá 70 kilogrammig harmincz fillérel csökken. Ha a buza 2%-nál több idegen keveréket tartalmaz, a keveréknek minden kezdett 2-2 százalékotöbblete után a megállapított legmagasabb árból 100 kilogrammonként harmincz fillért le kell vonni. A mennyiben a rozs hektoliterjének sulya 70 kilogrammnál nagyobb vagy kisebb, a megállapított legmagasabb ár a hektoliter-súlykülönbözetnek minden teljes kilogrammjá után, de legfeljebb 3 kilogramm súlykülönbözetig tizenöt fillérel emelkedik, illetőleg csökken.

2. §. A jelen rendelettel megállapított legmagasabb árak, a melyek magukban foglalják a rakodóállomáshoz való szállítás költségét is, zsák nélkül, az átvétel helyén és készpénzfizetés mellett történt eladás esetére kell érteni. Az eladó az általa szolgáltatott zsák árát külön felszámíthatja. A zsákért felszámítható legmagasabb árat a kereskedelemügyi miniszter rendelettel szabályozhatja. Ha olyan vásárló, a ki a m. kir. minisztérium 2072/1915. M. E. számú rendeletének 8. §-a értelmében gabona beszerzésével van megbízva, az általa megvett terményeket a szerződésben megállapított időben a termelőtől át nem veszi, az eladó az átvételi ár után késedelmi kamatot és őrzési díjat is számíthat fel arra az időre, a melyen át a terményeket a szerződésben megállapított időn túl tényleges átvételükig raktáron tartotta. Az őrzési díj nagyságát a kereskedelemügyi miniszter rendelettel állapítja meg.

3. §. A vételár hitelezése esetén a megállapított legmagasabb áron felül követelhető kamat kamatlába legfeljebb 2%-kal haladhatja meg az Osztrák-Magyar Banknak az ügylet megkötésekor érvényben állott váltó-leszámitolási kamatlábát.

4. §. A jelen rendelettel megállapított legmagasabb árak 1915. évi július hó 10. napján lépnek életbe. Ezen a napon tul tilos búzát, rozst, kétszerest, árpát és zabot drágábban árusítani vagy vásárolni annál az árnál, a melyet a jelen rendelet legmagasabb árul megállapít arra a helyre nézve, a honnan az eladás történik. A ki búzáért, rozsert, kétszeresért, árpáért vagy zabért a jelen rendelettel megállapított legmagasabb árnál magasabb árat vagy a legmagasabb áron felül a jelen rendelet szerint fel nem számítható bármilyen mellékszolgáltatást követel, elfogad, ígértet vagy adat a maga vagy harmadik személy javára, ugyszintén az is, a ki ily terményekért a jelen rendelettel megállapított legmagasabb árnál magasabb árat vagy a legmagasabb áron felül a jelen rendelet szerint fel nem számítható bármilyen mellékszolgáltatást ígér vagy szolgáltat az eladó vagy harmadik személy részére, az — a mennyiben cselekménye súlyosabb büntetőrendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és az 1914. L. t.-cz. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ugyanígy büntetendő az is, a ki akár szándékosan, akár a köteles gondosság elmulasztásával bármely módon közreműködik abban, hogy az árusítással megbízott alkalmazottja vagy az eladást közvetítő más személy a búzáért, rozsert, kétszeresért, árpáért és zabért követelhető legmagasabb árak megállapított korlátozását kijátszsa, vagy meghiusítja, vagy a ki bárkinek a korlátozás kijátszására vagy meghiusítására irányuló eljárását bármely módon elősegíti vagy eltitkolja. E kihágások miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbírósnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartoznak.

5. §. Gabonaneműeknek vámkülföldről való beszerzésére ez a rendelet nem vonatkozik. Kiváló vetőmagra nézve a földmívelésügyi miniszter a mezőgazdasági érdekviseleti szerveze-

tek előterjesztése alapján e rendelet alól kivételeket engedhet.

6. §. Azokra a terménykészletekre nézve, a melyek a requirálásokra vonatkozólag érvényben álló rendelkezések értelmében a jelen rendelet életbeléptetése előtt már zár alá vétettek, az eddig érvényben állott legmagasabb árak maradnak irányadók.

7. §. A jelen rendelettel megállapított legmagasabb árak hatálybalépésével hatályukat veszítik a buzáért, rozsért, árpáért és zabért követelhető — a kereskedelemügyi miniszternek 913/1915. K. M. és 2644/1915. K. M. számú hirdményével közzétett — eddig érvényben volt legmagasabb árak, kivéve, a mennyiben a liszt legmagasabb árának kiszámításáról van szó; a a lisztárak kiszámításánál a minisztérium további intézkedéséig ezentul is a buza, rozs és árpa tekintetében eddig érvényben volt legmagasabb árak irányadók. A jelen rendelet életbelépésével hatályukat veszítik a 8682/1914. M. E., a 9227/1914. M. E., a 273/1915. M. E., a 422/1915. M. E., az 553/1915. M. E. és az 1114/1915. M. E. számú rendeleteknek mindazok a rendelkezései, a melyek a buzáért, rozsért, árpáért és zabért követelhető legmagasabb árakra vonatkoznak. Egyebekben ezek a rendeletek a minisztérium további intézkedéséig a jelen § utolsó bekezdésében említett területen kívül is érvényben maradnak: Horvát-Szlavonországra a jelen rendelet hatálya nem terjed ki, mihez képest a m. kir. minisztériumnak a buzáért, rozsért, árpáért és zabért követelhető legmagasabb árakra vonatkozó rendeletei ott továbbra is hatályban maradnak.

8. §. Ez a rendelet 1915. évi július hó 10. napján lép életbe. Budapest, 1915. évi június hó 23. napján.

Jegyzék a buzáért, rozsért, kétszeresért, árpáért és zabért követelhető legmagasabb árakról.

(A főlisorolt árak közül az első öt ár a buzára tartozik és pedig: az első július 10-től 21-ig bez., a második jul. 22-től 31-ig bez., a harmadik aug. 1-től 10-ig bez., a negyedik aug. 11-től 21-ig bez., az ötödik augusztus 21-ike utáni időre. Következik a rozs ára és pedig: a jul. 10-től 21-ig bez., a jul. 22-től 31-ig bez. és az aug. 1-e utáni időre. Végül következik az árpa és a zab ára.)

a) *Duna jobb partja*: Baranya, Fejér, Győr, Komárom, Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Vas, Veszprém és Zala vármegyék, Győr, Komárom, Pécs, Sopron és Székesfehérvár törvényhatósági joggal felruházott városok 40.50; 39.50; 38.50; 37.50; 36.50; 32.—; 31.—; 30.—; 29.—; 28.—.

b) *Duna bal partja*: Bars, Esztergom, Hont, Nógrád, Nyitra, Pozsony vármegyék, Pozsony törvényhatósági joggal felruházott város 40.50; 39.50; 38.50; 37.50; 36.50; 32.—; 31.—; 30.—; 28.—.

Árva, Liptó, Turóc, Trencsén és Zólyom vármegyék, Selmec- és Bélabánya törvényhatósági joggal felruházott városok 41.—; 40.—; 39.—; 38.—; 37.—; 32.50; 31.50; 30.50; 30.—; 28.—.

c) *Duna-Tisza köze*: Bács-Bodrog, Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok vármegyék, Baja, Hódmezővásárhely, Szabadka, Szeged, Ujvidék és Zombor törvényhatósági joggal felruházott városok 40.—; 39.—; 38.—; 37.—; 36.—; 31.50; 30.50; 29.50; 27.50; 28.—.

Heves és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyék, Kecskemét törvényhatósági joggal felruházott város 40.50; 39.50; 38.50; 37.50; 36.50; 31.—; 30.—; 29.—; 28.—; 28.—.

Budapest székesfőváros 41.—; 40.—; 39.—; 38.—; 37.—; 32.—; 31.—; 30.—; 29.—; 28.—.

d) *Tisza jobb partja*: Abauj-Torna, Bereg, Borsod, Gömör, Kishont, Ung és Zemplén vármegyék, Kassa és Miskolc törvényhatósági joggal felruházott városok 40.50; 39.50; 38.50; 37.50; 36.50; 31.50; 30.50; 29.50; 20.50; 28.—.

Sáros és Szepes vármegyék 41.—; 40.—; 39.—; 38.—; 37.—; 32.50; 31.50; 30.50; 30.—; 28.—.

e) *Tisza bal partja*: Békés, Hajdu és Szabolcs vármegyék, Debreczen törvényhatósági joggal felruházott város 40.—; 39.—; 38.—; 37.—; 36.—; 31.—; 30.—; 29.—; 28.—; 28.—.

Bihar, Máramaros, Szatmár, Szilágy és Ugocsa vármegyék, Nagyvárad és Szatmárnémeti

törvényhatósági joggal felruházott városok 40.50; 39.50; 38.—; 37.—; 36.—; 31.50; 30.50; 29.50; 29.—; 28.—.

f) *Tisza-Maros szöge*: Arad, Csanád, Temes és Torontál vármegyék, Arad, Temesvár, Versecz és Pancsova törvényhatósági joggal felruházott városok 40.—; 39.—; 38.—; 37.—; 36.—; 32.—; 31.—; 30.—; 27.50; 28.—.

Krassó-Szörény vármegye 40.50; 39.50; 38.50; 37.50; 36.50; 32.—; 31.—; 30.—; 27.50; 28.—.

g) *Királyhágón túl*: Alsó-Fehér, Beszterce-Naszód, Brassó, Csik, Fogaras, Háromszék, Kisküküllő, Kolozs, Maros-Torda, Nagy-Küküllő, Szeben, Szolnok-Doboka, Torda-Aranyos és Udvarhely vármegyék, Kolozsvár és Marosvásárhely törvényhatósági joggal felruházott városok 41.—; 40.—; 39.—; 38.—; 37.—; 32.—; 31.—; 30.—; 28.—.

h) *Fiume város és kerülete*: 41.50; 40.50; 39.50; 38.50; 37.50; 33.—; 32.—; 31.—; 30.—; 28.—.

A kétszeresért követelhető legmagasabb ár: a kétszeresért alkotó keverékben levő buzamennyiség és rozsmennyiség legmagasabb árának összege.

A cséplési eredmények.

(A m. kir. minisztériumnak 2108—1915. M. E. számú rendelete, a cséplési eredmények kötelező bejelentéséről.)

1. §. Mindazok, a kik benzinnel, petróleummal, villamos vagy más motorikus erővel hajtott cséplőgéppel, gőzcséplőgéppel, vagy járgányos cséplőgéppel a maguk vagy más részére az 1915. évi termésből búzát, rozst, kétszerest, árpát vagy zabot csépelnek, kötelesek az általuk végzett cséplésekről közösként és gabonanemekenként pontos feljegyzéseket vezetni és az általuk elcsepelt buza-, rozs-, kétszeres-, árpa- és zabmennyiségeket a cséplés helyének községi előljárásiánál (városokban a polgármesternél) a jelen rendelet értelmében bejelenteni. A bejelentést megtenni elsősorban a cséplőgép birtokosa és ha a cséplőgép bérbébe van adva, a bérlő köteles. Ha a birtokos vagy bérlő a cséplőgépet nem maga kezeli, a gép kezelője a bejelentésre kötelezett.

2. §. Az ugyanegy községben végzett cséplések eredményét a bejelentésre kötelezett köteles hetenként és pedig minden vasárnap — ha pedig a cséplést az illető községben hétközben befejezte, a befejezést követő napon a községi előljárásiánál bejelenteni. A bejelentéseket a községi előljárásiánál kapható, egy hétre (vasárnap—szombat) szóló bejelentőlapokon kell megtenni. A cséplés eredményét azonban naponként kell a cséplés befejeztével az 1. szakasz szerint vezetett feljegyzések alapján a bejelentőlap megfelelő rovataiba bevezetni. A községi előljárásiánál a bejelentőlap beszolgáltatását a bejelentőlaphoz tartozó szelvényen tanúsítja. A bejelentés alapjául szolgáló feljegyzéseket (1. szakasz) a bejelentésre kötelezett köteles a helyszíni ellenőrzés céljára megőrizni.

3. §. A községi előljárásiak kötelesek a jelen rendelet életbeléptetésétől számított egy héten belül a községek területén állandóan lakó cséplőgéptulajdonosok, cséplőgépbérlők s cséplőgépkezelők névjegyzékét a m. kir. központi statisztikai hivatalnak (Budapest, II., Heltai Ferenc-utca 5—7. sz.) megküldeni. Ha ennek a névjegyzéknek megküldése a jelen rendelet életbelépése előtt már megtörtént, a névjegyzék nem kell újra megküldeni.

4. §. A községi előljárásiak kötelesek a m. kir. központi statisztikai hivatal által e célra megküldött bejelentőlapokat a bejelentésre kötelezettek között haladéktalanul szétosztani, azokat a bejelentés kötelezettségére kioktatni, a bejelentőlapok pontos beszolgáltatását ellenőrizni és szorgalmazni, a bejelentőlapok beszolgáltatását pedig a bejelentővel szemben a bejelentőlap szelvényén elismerni. A községi előljárásiak a m. kir. központi statisztikai hivatal fölszólítására kötelesek a hivatalt tájékoztatni arra nézve, hogy területükön kézi-erővel hajtott cséplőgépén vagy kézzel, vagy nyomtatással mekkora terület termése csépeltezt.

5. §. A bejelentőlapokat a községi előljárásiak fegyelmi felelősség terhe alatt szigorúan bizalmas iratokként kötelesek kezelni és az előző hétről beszolgáltatott bejelentőlapokat zárt borítékban hétfőn reggel a m. kir. központi statisztikai hivatal címére postára adni. A községi előljárásiak (városokban a polgármester) azt, hogy a község (város) területén a cséplés befejeztetett, a m. kir. központi statisztikai hivatalnak külön is bejelenteni köteles.

6. §. A m. kir. központi statisztikai hivatal igazolt megbízottai a bejelentett adatok helyességének megállapítása végett a bejelentésre kötelezetteknek az 1. szakasz szerint vezetett feljegyzéseit s a bejelentőlapokat a helyszínen megvizsgálhatják. A földművelésügyi miniszter, Horvát-Szlavonországekban a bán, a cséplési eredmények bejelentését külön megbizottak által is ellenőriztetheti.

7. §. A ki a jelen rendeletben megszabott bejelentési kötelezettségét nem teljesíti vagy egyébként megszegi, vagy hatósági ellenőrzését meghusítja, az — a mennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és az 1912: LXIII. t.-cz. 15. szakaszának második

bekezdésében megjelölt közigazgatási hatóság által az 1914: L. t.-cz. 9. szakasza értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Horvát-Szlavonországekban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

8. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére, Horvát-Szlavonországekban azonban a bejelentési kötelezettség végrehajtása céljából szükséges rendelkezéseket a bán teszi meg. Budapest, 1915 június 19.

Gazdasági levél.

Horgosi-Királyhalom 1915 június 27.

Nagy érdeklődéssel olvastam a G. L.-ban, hogy az ország Dunántúli és inneni részletein, a felvidéken, sőt az Alföld felső tájékán esőhiány miatt panaszkodnak a gazdák, mi pedig itt a Duna-Tisza közén elpusztulunk az esőzéstől, mert napról-napra, óráról-órára, sokszor egész éjszakák alatt szakadó esőben aggódunk és szemünkláttára észleljük a drága pénzen, óriási áldozatokkal előállított terményeink pusztulását.

Voltak napok, mikor 110—120 mm. esőnk volt és mert ennek a Szeged és Szabadska közt elterülő mérhetetlen nagyságu homokvidékek legfőbb terménye a szőlő, ma már ott állunk, hogy a szőlőtermésnek ez évre bucsut mondhatunk, lévén az utóbbi napokban olyan meleg esőnk, a mely a fűrt-peronoszporát a nyakunkra hozta s a szőlő termése a legkomolyabban elveszett. Minden fűrt kivétel nélkül fertőzött, alig találni olyat, a mely a mai napig érintetlen volna.

A chasselas-félék totaliter elpusztultak, a kövidinka némely helyen, ma már mindenütt, szintén elveszett s a fertőzés rohamosan halad, hiszen most is, mikor e sorokat írom — egy felől a nap süt, másfelől pedig gyönyörűen permetez az eső.

A talaj annyira telítve van nedvességgel, hogy néhol sem ember, sem állat nem mehet a szőlősorok közé. A gaz, a mint kivágja a lókapa, azon módon megfogamzik s tovább él.

Az aratásba nem mernek belekezdeni az emberek, mert a nedves földön elrothad a szalmagabona, a tengeri sárga, a burgonya nem köt; szóval agyonütött bennünket ez a sok eső.

Hozzájárul ehhez az, hogy a paraszti nép képes megnyuzni a munkaadókat, hogy a kékkő teljesen hiányzik és a legtöbb ember nem permetezhet, mert nincs kékkő. Budapesten 500 K-t kérnek az emberek a rézgálicért s bár az árak maximálva vannak — de ne szólj szám, nem fáj fejem! — Itt a szatoka becsületbeli köteletségének tartotta az általa 3.20 koronáért bevásárolt kékkővet 1.86 koronáért átadni a kisgazdáknak s azt beszélik, hogy Szegeden a Beregi czégnak még van 6—8 vagon rézgálicza és most 100 és 100 hold szőlő termése pusztulóban van.

Megemlítem, hogy egyik szegedi lap szerint az ottani rendőrkapitány négy tanyai embert 15 napi fogházra és 100 korona bírságra ítél, mert kosztot és 18 koronát kértek napszámul. Kibuvól pedig a jeles magyar törvény jogot adván a felebbezésre — a paraszt él is vele s a markába nevet, mert tudja, hogy felmentik.

A keztyűs kéznek nem is igen látjuk hasznát, mert a mi népünkben csufmódon kifejlődött a lelketlen kapzsóság. Hiszen olyan esetet is hallok, hogy a harciban elesett vitéz fivére a sógnő-jének csak úgy hajlandó levágni 3 hold rozsvetését, ha biztosít neki naponként 1 q rozst a termésből.

Sajnos, a felsőbbség nem ismeri a paraszt raffineriáját, lelketlenségét és kapzsóságát, a hatóság pedig többnyire nem a gazdáknak fogja pártját, hanem a »szegény munkásnak«, kik között ma egy suhanecz azzal dicsekedett, hogy két hét alatt 50 pengőt keresett, már akkor csak nem kifogásolható, ha az állami korcsmákban egy-egy vasárnap 10—20 koronát elver egy ilyen »szegény munkás«.

Igy fest nálunk a helyzet, de azért a gazdát biztatják, hogy az utolsó talpalatnyi területét is művelje meg, de hogy kivel, hogyan és mi módon, arra eszközt, alkalmat és kényszert nem adnak rendelkezésére.

Egyetlen dolog volt, a mivel némileg segélyünkre jöhetett volna a felsőbbség, hogy a vasárnapi korcsmazárást elrendelte volna. Ez nem történt meg Csongrád megyében, azt azonban megígérték, hogy a szent mise alatt a korcsmák bezártnak, de az ígért is csak papíron maradt s a »szegény munkások« üvöltének a korcsmában délelőtt, délután, este és éjjel és ez így talán jól is van.

ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK

A „GAZDASÁGI LAPOK“
INGYEN MELLÉKLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzandók.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Előfizetési ár a „Gazdasági Lapok“ nélkül:

Egész évre 10 kor.
Fél „ 5 „

TELEFON: József 40—66.

Az a lapokban foglalt minden cikkért az utánnomás joga fentartva.

TARTALOM.

	Lap
Hadifoglyok felhasználása és a tehenészet haszna. — Schuster Béla	107
Boczonádi legujabb vándorkaptára. — Balogh Bálint	107
Könyvismertetés	109
Kérdések és feleletek	109
Kérdések: Éretlen méz. G. K.	
Feleletek: Tojásszorulás. L. P.	
Kisebb szakközlemények	109
Hírek	109

JÁRVÁNYOK

fellépte esetén forduljon a

LABORATORIUM

VÉDŐOLTÓANYAGOK TERMELÉSÉRE
RÉSZVÉNYTÁRS. IGAZGATÓSÁGAHOZ
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 18/B.

Sürgőnyczim: Vaccin Budapest.

Interurban { reggel 7-től este 6-ig: József 20—14.
telefon: { este és éjjel: József 22—58.

Az intézet anyagai egész Európában elterjedtek s megbízhatóságuk, állandó bakteriológiai karakterük és hatékonyságuk közismeretes. Felvilágosítások, szaktanácsok és laboratóriumi vizsgálatok díjmentesek.

Hadifoglyok felhasználása és a tehenészet haszna.

Ma minden gazdaság nélkülözni kénytelen a legjobb munkaerejét, ők a haza védelmében, az ország jövőjéért végzik nehéz munkájukat, nekünk otthonlevőknek kötelességünk a még otthonmaradt gyengébb munkaerővel — habár megerőltetett munkával is — legalább annyit termelni, mint eddig, hogy dicsően küzdő vezéreink szükségét ne szenvedjenek s hogy ne érezzék szükségét az itthonmaradottakból, a hozzátartozókból se senki.

A jó termést kieroszakolni nem lehet, de igenis lehet jó munkával, a helyes elővetemény megválasztásával és műtrágyával a növényt erősebb fejlődésre — ugyszólván — kényszeríteni, mely így ellentállóbba válik a szárazság és egyéb növényi betegségekkel szemben is.

Mi, a Csallóközben, a sok esőt szeretjük, homokos talajunk hetenként elbirna 20—30 mm. esőt, nagyon érezzük a szárazságot, mégis ott, a hol mélyebbre művelték a földet, a hol őszi szántásba vetettek, a hol megfelelő volt az elővetemény, ott kielégítő termés mutatkozik a gabonákból, különösen akkor, ha a gazdának megfelelő állatállománya volt és műtrágyát is használt. A kalászosok innen-onnan aratásra megértek, mifelénk az idő használni már csak a zabnak tudna, a többiben már csak kárt tehet. Ma a legfőbb gondunk a termés biztosítása legyen.

Miután már két hete dolgozom orosz foglyok-

kal, nem tudom eleget ajánli gazdatársaimnak, hogy vegyék igénybe munkájukat. Egyik nagy fogolytábortól 4 km-re gazdálkodom s így naponként igénybe vettem 40—60 orosz foglyot, a kik reggel jöttek és este visszamentek s így reggel 6 órától esti 6 óra 45 perczig voltak munkában, míg most, az aratási időre, már állandóan a gazdaságban maradnak. Azt tapasztaltam, hogy nagyon ügyes és jóakaratu munkások, kik jól és sokat dolgoznak, de borzasztó sokat is esznek. Nézetem szerint a mai drága munkabérek mellett nem tudnak annyit megenni, hogy munkájuk meg ne érje azt, még ebben a drága világban sem, azért jól tartom őket s ennek tudom be azt is, hogy annyira megelégedésemre dolgoznak s mindenképpen kedvemben járni iparkodnak. Talán nem lesz érdektelen egy napi étkezésüket közölni:

Reggeli személyenként:

1.5 liter kávé (tejes) } 1.5 liter burgonyaleves
30—35 dkg. kenyér } vagy: { 30—35 dkg. kenyér
1 cigaretta } egy cigaretta

Ebéd:

1 liter burgonyaleves } 1 liter főzelék
25 dkg. lisztből darásmetélt } vagy: { 25 dkg. hussal
1 cigaretta } kenyér
1 cigaretta

Üzsonna

1 liter tea

30—35 dkg. kenyér; ugyanaz

vacsorát mindig otthon a táborban kaptak még s mint mondják, meg is ették.

Igy remélem — ha az idő engedi — haza fogom tudni kapni a termést elég hamar a szerződött munkások mellett használt orosz foglyokkal, míg azok nélkül igazán nem tudom, mikor csépeltem volna el, miután a kevés munkás részint gyerek, részint öreg ember.

Állatállományunk kimeléséről sokat hallunk, de azért módot nem adnak hozzá, hogy azt tényleg meg is tudjuk tartani. Hogy állatállományunkban beállott nagymérvű apadás mielőbb pótoltság, a tejgazdaságok támogatása volna elsősorban kívánatos, mert a mai abraktakarmány és tejárak és vidékünk nagyon gyenge takarmánytermése mellett féltő, hogy még azokat a tehenészeteket is be kell szüntetni, a melyek tulajdonosát a magas állatárak és a tehenészetben beállott nehézségek s a tejszállítási zavarok eddig még nem indították tehenei eladására.

Nekem a mai napig sikerült állatállományomat majdnem egészében megtartani, kis tehenészetem ma is annyi tehenet számlál, mint a háboru előtt, de mivel mindhárom tehenesem sor alá kerül s miután a közeli piacon már 24 fillérben állapították meg a tej árát — a mi egyszerűen nevetséges — nem merem állataimat zöldtakarmányozásra fogni, mert hogy ha a körülmények arra kényszerítenének, husra tudjam teheneim értékesíteni, bár a tenyésztésre alkalmas anyagot már be is fedeztettem.

Etetek tehenimmal darabonként

3 klg. száraz répaszeletet	á 30 fill.	=	0.90 kor.
1 » » teng. moslék.	á 38 »	=	—38 »
1 » keverékdarát	á 35 »	=	—35 »
2 » korpát	á 17 »	=	—34 »
5 » száraz hereszecskát	á 10 »	=	—50 »
4 » takarmányszalma-szecsát	á 5 »	=	—20 »
	összesen		2 67 kor.

Azt hiszem ma, midőn az állat értéke sokkal nagyobb, midőn a cseléd rosszabb és drágább, gondozás, kamat, világítás, hűtő- és tejcsedénykopás, istállótoke, állatgyógyászat stb.-re naponként számíthatok —.70 kor.-t

Összes költség 3.37 kor.

Átlagfejésem 8 liter, a mit 35.5 fillérért értékesítek ma, de így értékelem akkor már a szegőd-mény és saját fogyasztásomat is s így kapok állatonként 2.84 kor.-t

Tehát a naponként és darabonként előállított trágya kerül a gazdaságnak —.53 kor.-ba.

Ha most még számításba veszem, hogy ez az első hónap, a mikor a tejet így értékesítettem, még a múlt hónapban is 31 fillért kaptam a tejért, pedig a takarmányárak már akkor is ugyanezek voltak s ha tekintetbe veszem, hogy a helyi piacon is adnak száraz, szálas takarmányért q-ként 16.— koronát s hogy ugy a takarmányt, mint az alomszalmát nagyon jól tudtam volna értékesíteni, olyan üzlet ez, a milyentől mentsem meg mindenkit az Isten. (De a trágyára nagy szükség van a gazdaságban, tehát azt elő kell állítani okvetlen. Szerkesztő.)

Tudom azt is, hogy mások a tejértékesítéssel még rosszabbul vannak, mert én részint szövetkezeti uton, részint mint palaczktejet értékesítem teheneim tejét, azért sürgős szükség van arra, hogy megkapjuk a módját annak, hogy teheneink tejét úgy tudjuk értékesíteni, vagy az abraktakarmányt úgy tudjuk beszerezni, hogy legalább a trágyánk ingyen maradjon s nehogy esetleg a tehének husravaló eladásának korlátozásával kényszerítsék a gazdát olyan üzemre, melyről eleve tudja, hogy ráfizet.

Schuster Béla.

NB. Szerény véleményem szerint a tehének takarmányozása túlságosan jó, ez hízalótetés és hogy ha a szalmaadagot 1 kg.-mal emelné és a répaszeletet ugyanannyival apasztaná, akkor is megmaradna a mostani tejhozam, de 25 fillérrel olcsóbb volna a napi tartás fejénként, tehát csak 28 f.-be számíthatnák a trágya. Nem tudom, a 8 liter istálló-átlag-e, mert ha igen, akkor számításba kellene venni a borjazó teheneiket, illetve a leendő borju-értéket és mindjárt nem lesz oly nagy a ráfizetés. Hogy pedig egészen pontos lett legyen a számítás, a tehének beállítási súlyát kellett volna tudni s időközönként lemérni, hogy mennyi húst vettek magukra, mert ez is értékgyarapodászámba megy. Végül, ha olcsóbban akar valaki tejet termelni a nyár folyamán, ezt csakis legeltetéssel vagy zöldtakarmánytetéssel teheti. Szerk.

Boczonádi legujabb vándorkaptára.

Irta: Balogh Bálint.

Csaknem minden évnek megvan a maga Boczonádi ujdonsága, jelölül annak, hogy az öreg mester dolgozik. A gyakorlatból leszűrt tapasztalás alapján folyton tökéletesíti kaptárát, javítja rendszerét. Annyiféle már a Boczonádi kaptár, hogy szinte azt is mondhatnánk, hogy egy kicsit sok is van már a jóból! Ezt azonban csak a felületes szemlélő mondhatja, mert a sokféle minta a fejlődés természetes következménye volt. Ezek a közbeeső minták — szám szerint 6 — mind eltűnnek s csupán kettő, talán

A legjobb rendszerű és gyártmányu

Jepsen-féle tejgazdasági cikkeket, tejpasztöröket, vajkészítőgépeket, tejhűtőket, Batic-separatorokat, hűtőgépeket, Max-fejőgépeket szállít, nagy üzemeket, modern gazdasági építkezéseket tervez és berendez!

Legkiválóbb vezérképviseltek és saját villanyerőre berendezett gépműhely

ESSŐ ÉS TÁRSAI okleveles mérnökök.

ESSŐ és dr. PATTANTYUS gépészmérnökök, MARSCHALKÓ műépítész, mezőgazdasági és elektromos berendezési vállalata, BUDAPEST, VIII., József-körut 14.

már véglegesen kiforrt alak marad meg. Az egyik a 30 keretes álló kaptár középső kijáróval, Hanemann-rácssal, a másik a 42-es Boczonádi vándorkaptár, mely egyuttal a legújabb alkotás is.

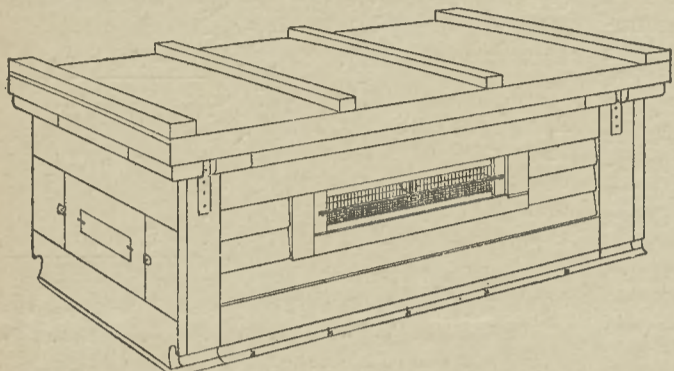
Boczonádi évek óta súlyt fektet a vándor-méhészet fejlesztésére, mert felismerte annak nagy gazdasági jelentőségét. 1912-ben, mikor az ország összes méhészei a tönk szélén állottak s az éhenhalásnak elébe néző méhek megmentésére adómentes nyerscukor után kapkodtak (alaposan rá is fizettek), az abonyi méhészek Boczonádi tanácsára vándorlással segítettek magukon. A méhek nemcsak a téli élelmüket hordták be, hanem tetemes fölösleget is adtak, úgy hogy a vándorlás — 400 családdal — mintegy 11000

rácssal 2 részre osztható (28-ik ábra) és egyik fele a méztért, a másik a fészket szolgáltatja. A Hanemann-rács a kijárót 2 részre osztja, úgy hogy a méhek a méztérből egyenesen a szá-

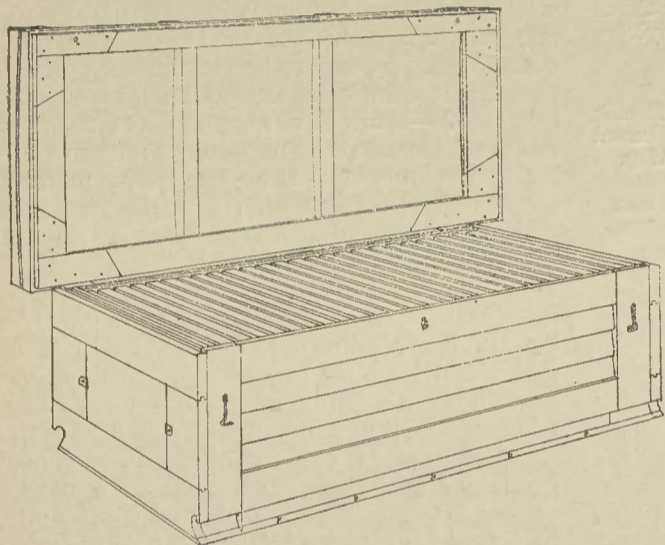

29-ik ábra. A szélső fedődeszka, s alatta a keret.

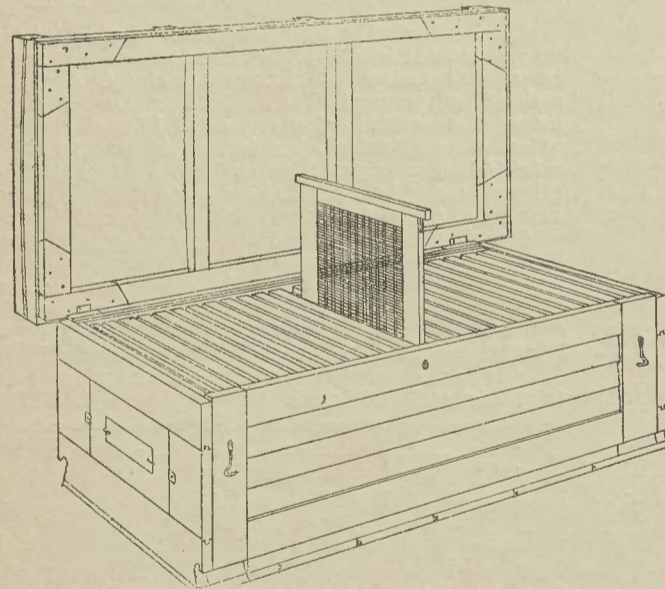
badba vagy a gyűjtésről egyenesen a méztérbe mehetnek anélkül, hogy a rácson át kellene bujniok. A méztérben levő nagykeretekbe 2 db.

26-ik ábra. A 42-es Boczonádi vándorkaptár.

27-ik ábra. A NB keretek száma.

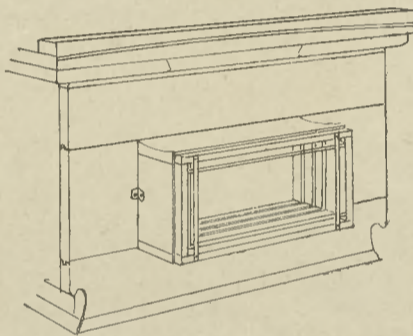
28-ik ábra. Hanemann-rács a keretek között.

korona haszonnal zárult. Ez az eredmény élénk biznysága a vándorméhészet nagy jelentőségének s azóta Boczonádi minden tudását a vándorlás előmozdításának, megkönnyítésére szenteli.

Ezt szolgálja legújabb vándorkaptára is, mely az e célra szerkesztett kaptárak között a legelőkeltebb, mert mindazon kellékekkel rendelkezik, amelyet egy jó vándorkaptártól megkövetelhetünk. Így, mint kaptár, a méhek fejlődésére a méhlegelő kiaknázására alkalmas. Könnyen csomagolható s összes alkatrészeivel együtt egy szerves egészet képez, tehát nagy távolságra is könnyen és biztosan szállítható.

A kaptár (26-ik ábra) voltaképpen egy láda, mely kinézésre egy utazó kofferhez hasonlít s 24 db. 42 cm. széles 36 cm. magas kerettel van felszerelve. (27-ik ábra.) Ez a tér Hanemann

pontosan beleillő félkeret fér el. A ki tehát jobbnak tartja pergetés szempontjából a félkereteket, az minden nehézség nélkül használhatja ezeket. Nagy előny ez, mert a kisebb keretek pörgetése kétségtelenül könnyebb, mint a nagykereteké, habár kellően bedróttozva, — de csakis így — a nagyok is jól pergethetők. A keretek fémlemezen nyugosznak, a mi meggátolja a

31-ik ábra. A kaptár vége nyitott csatornával.

beragasztást, azonban a keretfülek alatt $\frac{1}{2}$ cm. hézag van, mely lehetővé teszi a molyfészkek képződésének megakadályozását. A keretek vállazottak s úgy vannak megszerkesztve, hogy azok a kaptárban semmiféle irányban el nem mozdulhatnak.

Teljesen új dolog a vászontakarók kiküszöbölése is, melyet apró deszkácskák helyettesítenek. Ezek a keretek felső léceze fölött 8 m/m. hézagot engednek, a mi roppant előny, mert így a méhek ott is akadálytalanul közlekedhetnek. (29-ik ábra).

A kijáró szerkezete valóban zseniális (30-ik ábra), mert egyszerűen egy kézmozdulattal meg lehet azt fordítani s a fogazott szűkítő helyett a drótszövetet odaillesztetni (az ábra alsófele drótszövet, a felső fogazott szűkítő), s így a méhek minden szegelés és kopácsolás nélkül azonnal el vannak zárva s ugyanilyen könnyen tehetők szabaddá is.

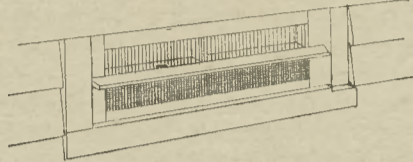
A kaptár végén kisegítő kijáró van arra az esetre, ha két családot tartunk a kaptárban. Ez esetben a Hanemann-rács helyébe a választódeszka lesz beillesztve. Ugyanígy történik — szöktetés utján a méhkamara kiürítése is.

Megtörténhetik, hogy ez a különben elég öblös kaptár kicsinynek bizonyul. Erre az esetre nézve is történt gondoskodás, mert a kaptár két végén nyílás van, mely egy pontosan beleillő záródeszka eltávolítása után szabaddá

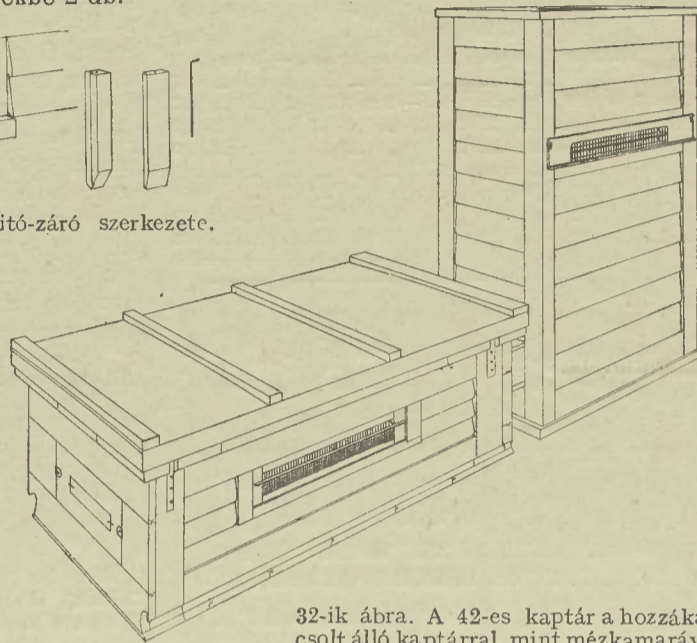
válí s erre egy keretekkel ellátott csatorna jön (31-ik ábra), mely egy pótfiókkal vagy üres kaptárral összekapcsolható. (32-ik ábra.)

Az etetést és itatást egy elmés szerkezetű készülék teszi lehetővé oly módon, hogy a méhekkel még csak nem is jutunk érintkezésbe. Annyira szemléltetővé teszi ezt a 33-ik ábra, hogy bővebben leírni felesleges.

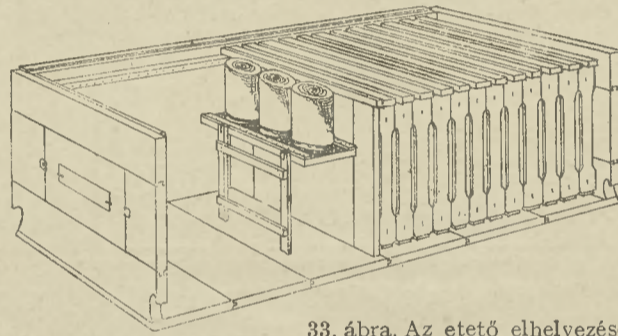
Vándorlásnál a fedődeszkák helyére egy rostaszövetes keretet teszünk, melyet a csuklópántokkal bíró s lakattal lezárható tető fog le s egyuttal megrögzíti a kereteket is. A szellőzést a kaptár tető alján alkalmazott 4 db. hatalmas, ellentett irányú kivágás teszi lehetővé. A kaptár apró-cseprő tartozékai mind elférnek a tető

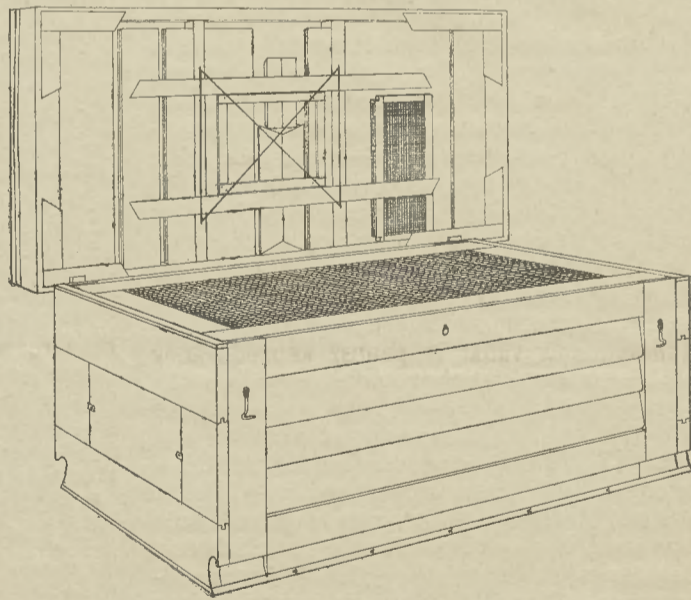
30-ik ábra. A kijárónyitás nyitó-záró szerkezete.

32-ik ábra. A 42-es kaptár a hozzákapcsolt álló kaptárral, mint mézkamarával.

33. ábra. Az etető elhelyezése.

34-ik ábra. A kaptár berendezése vándorlásra.

belsejében, úgy, hogy a szállításkor egy méhcsalád egy darab. (34-ik ábra.) Ugyanezen ábrán látható a kaptár alsó részén kivájt rés, mely a kaptárak megfogását, emelését teszi rendkívül könnyűvé a nélkül, hogy azon kiálló részek volnának. A kaptár teteje a közepétől jobbra és balra szelíden lejtős, a rajta levő 5 borda felülete azonban teljesen vízszintes, úgy, hogy a szállításkor több kaptárt is tehetünk egymás tetejére.

A kaptár a leírás után talán kissé bonyolódott is tetszik, azonban a valóságban nem így van, mert egyike ez a legegyszerűbb kaptáraknak s korántsem tartalmaz annyi alkatrészt, mint a többi vándorkaptár. Nem bonyolult, hanem sokoldalú s joggal hihető, hogy minden igényt ki fog elégíteni. Azt nyugodt lelkiismerettel merem állítani, hogy az összes létező vándorkaptárak közt ez a legelőkeltebb.

KÖNYVISMERTETÉS.

A madarak és fák napjáról szóló iskolai jelentések V. évkönyve, mely az 1914. évi ünnepélyekről számol be, az Országos Állatvédő Egyesület kiadásában és Fodor Árpád tanár, főtítka szerkesztésében megjelent.

A 8 ives könyv 7700 iskola jelentéséből készült a tavalyi 6300-al szemben. A bevezetés hálásan közli a vallás- és közoktatásiügyi miniszter és a hercegprímás elismerő iratait, az egyházi főhatóságoknak 31 állatvédelmi pásztorleveléről és a kir. tanfelügyelőségeknek 44 körrendeletéről számol be.

Erre következik a 72 kir. tanfelügyelőség és kirendeltség jelentéseinek áttekinthető ismertetése, Fiume és Horvát-Szlavonország magyar iskoláinak hiráda, majd a 3 statisztikai tábla, összefoglalás, középiskoláink természetvédelméről szóló szakasz és két mintaelőadás a madarak és fák napjára dr. Gaál István egyet. m. tanár és Sztancsik László áll. polg. isk. tanár tollából. Az évkönyv ismét az intézmény nagymértékű fejlődéséről tesz tanúságot.

Fülszám 2672, az Országos Ifjúsági Madárvédő Liga fogadalomtétele 3187, kirádlás 4841, közönség 3321 helyen volt. Nagy számok mind haladást és a nemzetnevelő intézmény boldogulását mutatják.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Éretlen méz.

Vidékemen olyan rohamos hordás volt, hogy a 30 keretes álló Boczonádi kaptáram mind megteltek mézzel. Kénytelen voltam ezektől 12 keretet elvenni, a méz azonban még nem volt befedve s igen hignak látszik. Mit csináljak vele? Félek, hogy elromlik.

G. K.

Felelet. Tojásszorulás című kérdésre.

A kérdéses bajt túltáplálkozás vagy kellő mozgás hiánya folytán bekövetkezett elhijásodás szokta volt előidézni és csak nagyritkán szervezeti elváltozásnak a következménye. Ellenszere egyszerű és sikeres hatású. A tojás utja kiméletesen néhány csepp táblaolajjal összekevert vaselinnal kenendő végig annyiszor, a mennyiszer ez szükségesnek mutatkozik. Ha elhizás folytán a baj annyira növekednék, hogy a letojás előreláthatólag végleg megakad, úgy legjobban a tojót a konyhára adni.

L. P.

Kisebb szakközlemények.

A vaj penészedése. (Thom C. és Shaw R. H. [Bureau of Animal Industry, U. S. Department of Agriculture], a Journal of Agricultural Research III-ik kötete 4-ik számának 301—310. lapjain. Washington, D. C. 1915. január.) A penész silányítja a vaj minőségét, akár a papirburkolaton képződik, mi által a minta külszínét rontja, akár magában a vajban képződik, mi által összetételét annyira módosítja, hogy eladhatatlanná válik. A penész képződésének természetét és feltételeit tanulmány tárgyává tették és megállapították, hogy a rosszul mosott vaj, melynek nagy caseintartalma van, a legkedvezőbb talajul szolgál a penész fejlődésére; magas víztartalom, valamint a vajnak igen nedves pinczében hosszabb ideig való tartása szintén előmozdítja a penészképződést. Van azonban egy eszköz, melylyel majdnem teljesen eljé vehetjük a bajnak, t. i. 2.5 — 3% sónak jelenléte a vajban, a mi 12—15% sólé használatának felel meg. (K.)

(A Mezőgazdasági Értesítő 1915. évi április havi füzetének 660. lapja nyomán.)

A vizinövények feletetése. Heyking felsorolja azokat a vizinövényeket, melyeket háziállatainkkal feletethetünk. Így a nádféléket, *Phalaris arundinacea*, mely nagy térfogatu takarmány, tápláló értéke a zabéval vetekszik, szecsakázva az állatok szívesen eszik; tehéneknek jó zöldtakarmány. A fő az, hogy az állatok szívesen egyék; a virágzás előtt kell lekaszálni. *Phragmites communis* a tehéneknek és a lovaknak egyaránt kitűnő takarmány. Megszáritva szecsakaképp lovaknak adható. A mocsári surlók (*Equisetum*) kis mennyiségben szintén feletethetők. Egyes muharfélék *Glyceria fluitans* szem szénának és legelésre való fünek egyaránt jók; hasonlóképpen a *Gl. aquatica*-t és a *Gl. spectabilis*-t is felhasználhatjuk szecsakázva és gőzölve, valamennyi vizinövényt kivéve a

Cicuta virosa-t, felhasználhatjuk sertés- és baromfi takarmánynak.

HIREK.

Személyi hírek. A földmivelségi miniszter a kísérletügyi tisztii személyzet egyesített létszámában dr. Paál Árpád tudományegyetemi gyakornokot ideiglenes minőségű fizetéstelen assistenssé, dr. Götz Irén, dr. Farczádi Gerő és dr. Simonek István szaknapidijasokat ideiglenes minőségű fizetéstelen kir. segédvegyészekké, dr. Papp Lénárd szaknapidijast ideiglenes minőségű fizetéstelen assistenssé és Bóbita János okleveles gazdát a m. kir. földmivelségi tanfolyamok tanfolyamokká nevezte ki. — A m. kir. földmivelségi miniszter Skita Mihály gazdasági segédtanárt a kisbéri m. kir. tejmunkásképző-iskolától a nagyszentmiklósi m. kir. földmivelségi iskolához, I. Kherndl Ernőt a nagykállói m. kir. földmivelségi iskolához beosztott gazdasági segédtanárt az algyógyi m. kir. földmivelségi iskolához, Gyömörey Imrét a somogyiszentimrei m. kir. földmivelségi iskolához beosztott gazdasági segédtanárt a nagykállói m. kir. földmivelségi iskolához helyezte át.

A mult heti állatvásárok. A budapesti állatvásárok az elmúlt héten minden esemény nélkül zajlottak le. A hétfői vágómarhavásárra 518 marhat hajtottak fel és pedig 46 bikát, 219 ökröt, 225 tehenet és 28 bivalyt. Az irányzat és a forgalom lanyha volt és az árak is változatlanul maradtak. A csütörtöki vágómarhavásár felhajtása 1764 darab volt, köztük 902 ökr, 681 tehen, 143 bika, 27 bivaly és 11 növendékmарha. Az összkínálat mintegy 400 darabbal az előző heti mögött maradt, minek megfelelően a vásár lefolyása elég élénk volt; az árak nem változtak. Csak az elsőrendű minőségek drágultak 5—10 koronával. A szurómarhavásáron 455 borjut hajtottak fel. Az irányzat lanyha volt és az árak 20—24 koronával olcsóbbódtak. A sertésvásáron a hét elején az árak emelkedtek és közel 30 koronával javultak; a hét második felében azonban ellanyhult az irányzat és az árak 15—20 koronával estek. — A wieni állatvásárokon a vágómarhavásárt kivéve, szilárd volt az irányzat. A vágómarhavásáron, melynek felhajtása 1391 darabbal csökkent, a kereslet csökkenése következtében az árak nem változtak. A 4111 darabra rugó összfelhajtásból 58 darab maradt eladatlanul. A sertésvásáron a zsirsertések felhajtása 1927 darabbal csökkent. Ennek megfelelően az árak 20—30 koronával drágultak. A hussertések felhajtása is csökkent 1067 darabbal. Itt az árak 20 koronával drágultak. — A borjuvásáron a felhajtás 573 darabbal emelkedtek. Ennek ellenére élénk kereslet mellett az árak elsőrendű árunál 6—8, a többi minőségeknél pedig 10—12 koronával drágultak. A leölt zsirsertés 30—40, a leölt hussertés 10—20 koronával javult.

Az állatorvosi főiskola jövő tanéve. A budapesti m. kir. állatorvosi főiskolán a jövő tanévre szeptember hó 1—8-ig lesznek a szabályszerű beiratások; szeptember hó 9—15-ig a tanártestület, azontul október hó 1-ig a földmivelségi miniszter adhat engedélyt az utólagos beiratásra. A felvétel a gimnáziumi vagy reáliskolai érettségi bizonyítvány alapján történik. A tanév elején nagyobb számú állami ösztöndíj kerül kiosztásra. Jeles gimnáziumi vagy reáliskolai érettségi bizonyítvánnyal beiratkozók 600 K, jó érettségi bizonyítvánnyal beiratkozók 400 K ösztöndíjban részesülhetnek, mely a tanfolyamközben tanusított kedvező előmenetel esetén évi 800 K-ra emelkedhetik. Az állami ösztöndíj élvezete nem köteles utólagos szolgálatra bizonyos hivatalos állásban. Az ösztöndíjat kérő folyamodványokat, melyeket az érettségi bizonyítvány másolatával és szegénységi bizonyítvánnyal kell felszerelni, a f. évi szeptember hó 1—8-ig tartó rendes beiratkozások alkalmával lehet a főiskola rektori hivatalában (Budapest, VII., Rottenbiller-utca 25.) benyújtani. Az ösztöndíjakon kívül a szorgalmas és szegénysorsu hallgatók tandíjelengedéskben is részesülnek a négy évig tartó tanfolyamközben, azonkívül a főiskola keretében létesített diákasztal a hallgatók jó és olcsó élelmezéséről gondoskodik.

A m. kir. tejjgazdasági szakiskola Sárvár-Pusztaláncz, u. p. Káld igazgatósága a f. évi szeptember hó 15-én kezdődő és következő év szeptember hó 14-én végződő kezelői

tanfolyamon rendszeresített husz 360 koronás állami ösztöndíjra ezennel pályázatot hirdet. A kezelői tanfolyam célja: Tejjgazdaságok számára megbízható és megfelelő szakismerettel bíró vaj- és sajtmestereket (munkafelügyelőket) kiképezni, kik mind gyakorlatilag, mind elméletileg kellő módon értenek az intenzív tejjgazdaságban előforduló mindennemű munkához, u. m. a tehének ápolása, takarmányozása, fejése, a tej vizsgálata, kezelése, vajja és sajtja feldolgozása, borjuhizlalás, sertésenyésztés és sertéshizlalás. A kezelői tanfolyamra vonatkozó felvételi feltételek: a) Betöltött 18 éves életkor. b) Valamely hazai földmivelségi iskolára sikeres végzése bizonyítvány által igazolva, vagy legalább 1½ évi tejjgazdasági gyakorlat hitelesített bizonyítvánnyal igazolva. A ki tejjgazdasági gyakorlati bizonyítvány alapján kíván belépni, tartozik népi iskolai bizonyítvánnyal igazolni, hogy írni, olvasni és számolni tud. c) Erős, egészséges testalkatot, valamint az 1887. évi XX. t. cz. értelmében védhimlőoltást igazoló orvosi bizonyítvány. d) A magyar nyelv birása. e) Erkölcsei bizonyítvány. f) Kiskorúság esetén a folyamodónak szülői vagy gyámi beleegyező nyilatkozatot is kell csatolnia, mellyel biztosítják a szükségesek ellátásáról és az esetleges fizetések teljesítéséről. A folyamodványok folyó évi július hó 30-ig a földmivelségi m. kir. Miniszter Ur-Önagyméltóságához czimezve, a szakiskola igazgatóságához nyújtandók be. Minden tanuló köteles a rendes ünneplő- és munkarubázaton kívül 6 drb alsónadrágot, 6 drb inget, 12 drb zsebkendőt, 6 törülközőt és 6 drb mellig érő kötényt magával hozni.

Az állati betegségek összegezése június hó 27-án.

A betegség neve	Összesen		A mult heti állapot-hoz képest		kevesebb	
	közesség	udvar	közesség	udvar	közesség	udvar
Lépfene	147	151	10	12	—	—
Veszétség	359	400	3	9	—	—
Takonykór	49	54	—	—	8	8
Ragados száj- és kö-römfájás	700	4814	144	964	—	—
Juhhimlő	3	5	—	—	—	—
Ivarszervi hólyagos kiütés	29	98	1	26	—	—
Rühkór	388	775	—	—	2	16
Bivalyész	12	12	1	—	—	1
Sertésorbáncz	65	192	12	56	—	—
Sertésvész	262	928	18	125	—	—

Vásári tudósítások.

Sovány sertésárak.
Url Rezső bizományos, VIII., Népszínház-utca 22. Eredeti tudósítás 1915. július 1.

Ar élősúlyban 4% engedmény.

Vészen átment	60—100 kg. fill.	290—280
"	100—120	280—270
"	120—160	270—270
"	160—200	270—260
Vészen át nem ment	160—100	270—260
"	100—120	260—280
"	120—160	260—270
"	160—200	280—250

Budapesti vágómarhavásár.
Hivatalos jelentés. 1915. július 1.

Felhajtás és árak:	I.	II.	V.
215 Bika	240—280	298	180—288
313 Magyar hizott ökr	270—300	308	220—268
787 Tarka hizott ökr	280—320	332	230—278
— Magyar legelőmarha	220—250	—	170—218
— Boszniai ökr	—	—	—
245 Magyar tehen	—	—	170—256
726 Tarka tehen	—	—	170—280
87 Bivaly	—	—	160—240
28 Növendékmарha	—	—	150—240

2401 Eladatlan 44.
A felhajtás 612 darabban több volt a multétnél. Irányzat és árak változatlanok, csak elsőrendű drágult 5—10 K-val.

Budapesti szurómarhavásár.
Hivatalos jelentés. 1915. június 20.

Felhajtás és árak:	I.	II.	V.
185 Magyar élő borju	240—280	264—280	200—236
— Magyar öltött borju	—	—	—
— Galicziai borju	—	—	—
— Öltött bárány párja	—	—	—
3 Rugott borju	170—200	—	—
— Élő bárány párja	—	—	—
— Öltött göbölve	—	—	—
— Eladatlan.	—	—	—

Irányzat élénkebb, az árak kgr.-kint 20—24 f.-rel emelkedtek.

Vásári jelentés: Budapesten, 1915. évi július hó 1-én tartott heti lóvásárról. A vásári forgalom élénk.

Jegyzetelt jobb minőségű lovakból:	Fel-hajtás	Ela-datott	Árak kor.-ban
hátas	28	13	300 2500
a könnyebb kocsiló (jukker stb.)	100	48	360 680
a nehezebb kocsiló (hintós)	130	53	600 1500
q igás kocsiló (nehéz nyugoti faj)	100	43	700 5000
l könnyű	160	47	320 550
II. Közép minőségű lovakból:			
(a nehezebb félék (fuváros ló stb.)	50	27	270 890
(b könnyebb félék (parasztló stb.)	50	24	125 300
III. Alkandélt minőségű lovakból:	190	117	50 80
Összesen	816	377	

Székesfővárosi vágóra vásároltatott 84 darab. 2. Wien-i vágóra vásároltatott 31 drb. 3. Tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott. — 4. Ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott. — 5. Takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — drb.

Felölős főszerkesztő, kiadótulajdonos: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
Szerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

GŐZEKE és MOTOREKE

tulajdonosoknak nem kell többé külföldi ellenségeinket támogatni, mert mindenféle gyártmányu gőzeke és motoreke összes részleteit aczélból, vasból, fémből, bronzból, a legjobb kivitelben készítjük miskolczi gyárunkban. Elsőrendű gőzekeaczélsodronyköteleket 220—240 kg. m^2 -kénti szak. szilárdsággal, azonnal szállíthatunk.

SZILÁGYI ÉS DISKANT MOTOR ÉS GÉPGYÁRA MISKOLCZON.

OLOMMENTES MOSHATÓ VIHARÁLLÓ

SÁLLAMDÍJ 22 ELSŐRENDŰ KITŰNTETÉS

BELSŐ ÉS KÜLSŐ MÁZOLATOKHOZ LEGJOBBAN BEVÁLT

PEF

JAPÁN-EMAIL

másoláshoz teljesen készen vakolatra fára és vasra

Törv. védve 1006111 2

LUTZ EDÉ és TÁRSA.
FESTÉKGYÁR. BUDAPEST, VII.
ORNÁDY-UTCA 6.
Telefonszám 61.83.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban: Budapest, VIII., József-utca 15. szám alatt.

Név és védjegy Törvényes szabadalom.

Reitter Oszkár

nagybecskereki főkapitány és fajbaromfi tenyésztőnek nagyszerű találmánya

a „PATKÁNIN” patkányirtó szer (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas.

1 adag ára 2 korona mely elegendő körülbelül 120 patkány kiirtásához.

Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve. A biztos eredményért jótállás! Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használandó. Kérésre ingyen küld Reitter Oszkár főkapitány Patkánin gyárának vezetőse Nagybecskereken.

szőlő trágyázása.

Irta **ORDÓDY LAJOS.**
Ára 3 korona.

Ajánlott küldéssel 3.45 K. Utánvétellel küldve 3.65 K.

Gyakorlati utmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessük.

Megszerezhető a

Gazdasági Lapok

kiadóhivatalában

Budapest, József-utca 15.

HIRDETÉSEK felvétetnek a kiadóhivatalban: Budapest, VIII., József-utca 15.

Legjobb minőségű impregnált szövetből készült

UJ

KÖLCSÖNPONYVÁK

Egy idényre, azonnali szállítástól november 1-ig.

8×12 méteres méretben, darabonként K 230.—
6×8 „ „ „ K 115.—

Három idényre bérelve: azonnali szállítástól 1917 november 1-ig.

8×12 méteres méretben, darabonként K 390.—
6×8 „ „ „ K 195.—

Gabonabehordáshoz uj nyers ponyvák

kölesöndija darabonként

3×4 méteres méretben, napi bér 40 fillér
4×5 „ „ „ „ 60 fillér

Összes árak helyt raktáramon értetődnek. A kölesöndijak a kazalponyvák odaérkezése után azonnal előre, a behordóponyvák kölesöndija a ponyvák visszaküldésekor utólag fizetendők.

Megvételre:

1 db uj 8×12 méteres kazalponyva K 520.—
1 „ „ 6×8 „ „ K 260.—
1 „ „ 3×4 „ behordóponyva K 42.—
1 „ „ 4×5 „ „ K 70.—

azonnali készfizesítés ellenében.

Fapeczkes kévekötelek

140 cm. hosszúságban 1000 darabonként K 26.—
helyt raktáramon utánvétellel.

Budapest, V., Csáky-utca 34G.

Telefon interurbán: 121-64.

FENYŐ BÉLA

Ez a »szegény«, általunk kiuzsorázott munkás szerencsésen elveri a pénzt vasárnap s hétfőn kénytelen munkába állani, mert otthagya heti keresményét a legtöbbször, a Galicziából idemene-kült új, kaftános honpolgárnak s nincs neki mi-ből élni a másik hét végéig. Ha vasárnap nem dorbézolhatnának s a zsebüket nyomná az a 30—40 korona, bizony nem állna be a munkába ez az öntudatos divatba jött »szegény kizsákmányolt« magyar, azért tehát éljenek a korcsok!

Szobonya Bertalan.

A Jalsoviczky János-féle gazdasági táblás szekér.

Az eddig használatban levő gazdasági szekerek nagy hátránya, hogy az oldal- és löcszerkezet s az összeállításuknál alkalmazott sok furat és vésés folytán aránylag igen rövid idő alatt pusztulnak el és szálás vagy kévés termé-nyek szállításánál a használt vendégoldalak és keresztfák különálló darabokat képezvén, keze-lésük többféle nehézségbe ütközik. Ha széna-vagy szalmaszállításnál a vendégoldalra elől és hátul keresztfákat helyezünk, ezen rud csün-gő helyzeténél fogva a löcsőkre nyomást gya-korol, s ennek hátrányos volta abban nyilvánul, hogy a szekér fordulása alkalmával a teher te-temes részét a löcsőnek kell emelnie s egyszers-mind a fellépő surlódás következtében nemcsak a szekér fordulása nehezítették, hanem még a löcsők és vendégoldal is folytonosan koptat-tatnak. Ezenkívül nem szabad tekinteten kívül hagyni azon körülményt sem, hogy a fent leirt módon felszerelt gazdasági szekérnél a vendég-rudak és oldalak közé benyomuló szalma, széna vagy zöldtakarmány a kerekek peremét folyton surolja, tehát fékszerűleg hat, a mi a szekér von-tatását megnehezíti.

Az eddigi szekerek repcehordásra ponyva alkalmazása nélkül nem használhatók, ugyszin-tén a csöves tengeri, burgonya, cukorrépa szá-lítása, deszkák vagy zsákok alkalmazásával tör-tént, mi részben költséges és lassu munkát eredményezett.

Az eddigi szekereknél, ha egy löcs vagy oldal eltörött, azt csakis bognár- és kovácmester-emberek közös munkájával lehet használhatóvá elkészíteni és ha ez a baj munkaközben történt, órákat sőt napokat kellett várni, míg a mester-emberek azt elkészítik, s addig a hordási munka azzal a szekérrel, a melynek baja történt, szüne-telni volt kénytelen.

A Jalsoviczky János-féle gazdasági táblás szekér szerkezeténél fogva nélkülözi a sok vé-séssel készített oldalszerkezeteket, löcsőket és a külön darabokat képező vendégoldalakat és ke-resztfákat, ugyszintén az ezekhez szükséges va-salásokat, s ennél fogva hivatva van a fenti hátrányokat kiküszöbölni. Táblás szerkezeténél fogva mindenféle néven nevezendő tárgyak szá-lítása könnyebben, gyorsabban megy és terje-delmes tárgyak nagyobb sulyban rakhatók reá, minél fogva tetemes szállítási költség takarítható meg. Szalmás gabonából kitaposott magvak alá-terített ponyva használata nélkül mind össze-szedhető, miáltal szintén tetemes megtakarítást eredményez.

Csőves tengeri, burgonya, cukorrépa, tök, törek, apró pelyva stb. szállításához egy deszka-váz van alkalmazva, mely 10 perc alatt fel és le szerelhető, csöves tengeri és burgonya szállí-tásánál zsákok igénybevétele nélkül 16—20 q rakható fel a nélkül, hogy egy cső vagy egy bur-gonya arról leeshetne.

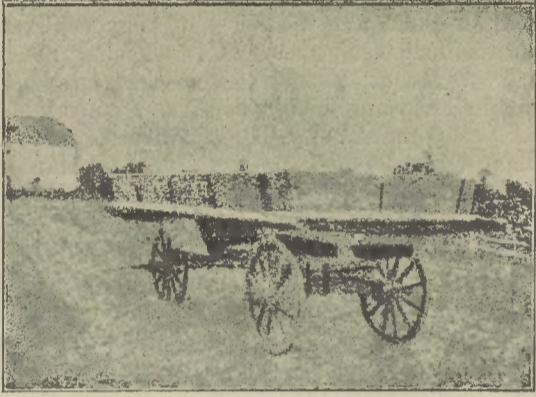
A lerakodás megkönnyítésére, egy a táblázaton alól elhelyezett lefelé nyíló ajtóval van el-látva, úgy a bal mint a jobb oldalon, melynek megnyitásával egy a csövestengeri, mint a czu-korrépa kosarakba ömleszthető, a burgonya pedig deszkacsatorna alkalmazásával egyenesen a verembe önthető, mi a markonkénti felszedési munkát nagy mérvben csökkenti s a lerakást gyorsítja.

Oly gazdaságokban, a hol a kötött talajt eső-zések alkalmával a kerekek nagy mértékben fel-szedik, a löcsők alkalmazása mellett azon nagy hátrány áll elő, hogy a löcs a kerekek küllői közé felragadt sarat benyomja és a löcsőhöz való folytonos dörzslődésével a szekér vontatását nagyon megnehezíti. A gazdasági táblás sze-kérnél, mivel löcsők nincsenek, a kerékre ra-gadó sár saját sulyánál fogva lemarad, miáltal az igavonó erő csökken. Gyakorlati hasznave-hetőségét és előnyös voltát legjobban igazolja

azon körülmény, hogy úgy a kezelésem alatt volt gazdaságokban, mint a szomszédos uradal-mokban alkalmazott gazdasági táblás szekerek-ke a cselédek szivesebben dolgoznak, mint a régi rendszerű szekerekkel, azon okból, mivel ezzel a munka könnyebben, gyorsabban és ke-vesebb fáradsággal végezhető.

Jalsoviczky János-féle gazdasági táblásszekér minden eddig használatban lévő szekérből át-alakítható és egyszerű szerkezeténél fogva házi-lag készítve kevesebbe kerül, mint az eddigiek. A Temesrékási, Temesvári és Lovrini kiállítá-sokon diszoklevelekkel lett kitéve. Rövid idő alatt, a kiknek figyelmét megragadta, mintegy negyven uradalomban alkalmazva lett.

A táblás szekér pusztulásnak, egyszerű szer-kezeténél fogva, alig van kitéve, de ha javítási munka elő is fordul rajta, azt egy közönséges faragóbéres is könnyen elvégezheti, mert nem igényli úgy, mint a régi szerkezetű szekerek, a kovács és kerékgyártó által teljesítendő finomabb és ennél fogva költségesebb javítási munkákat, ezért a fentartási költség alig kerül az eddigi fentartások 20%-ába.

45-ik ábra. Jalsoviczky János-féle táblás szekér.

Gazdasági táblás szerkezetű szekerek igény-bevételével megtakarítható

Előállítási költségben	30 %
Fentartási „	80 „
Munkavégzéseknél	20 „

Terménybehordásnál ponyva használatának kizárásával a rakodás alkalmával kitaposandó magvakból összeszedhető a szekér táblás szer-kezetén

buzából naponta	30—40 kg.
rozsból „	40—60 kg.
árpa és zabból naponta	60—80 kg.
repceből „	150—200 kg.
lenből „	20—40 kg.

A gazdaságokban előforduló takarmányozá-soknál, alomszalma- és törekbehordásoknál az eddigi szekerekhez szükséges két ember helyett a munkát a Jalsoviczky János-féle gazdasági táblásszekérrel egy ember végezheti, a mi a mai munkáshiány mellett számottevő megtakarítást eredményez.

Ezen gazdasági táblás szekér házilag való elkészíthetéséhez rajz- és méretleírás Jal-soviczky Jánosnál Nyiregyháza Szabolcs-utca 15. beszerezhető.

Jalsoviczky János.

Utazási jegyzetek.

Buzánál sokat határoz a talaj előkészítése. Ezt élénken bizonyította az a tábla, melyet egy Dunántul fekvő uradalomban láttam a minap. Ritka volt a buza és rozsdával tele nemcsak a sássa, de — a mi még rosszabb — a szára is, úgy hogy már a kalászt is fenyegette ezen élősdű gomba (azóta ott sok eső volt s bizonyosan rá-ment a kalászra is). A többi buza gyönyörű volt, sűrű, tömött, egyenletes és alig látszott bennük valami kis rozsdá, míg a fenti alig ígér 3—4 q-nál több szemtermést. Midőn a feletti csodálko-zásomnak adtam kifejezést, a jelenlevő fötiszt megfajtette a rejtélyt. Az illető kezelőtiszt sietett a vetéssel és a mint meg lett a tábla gözekével szántva, azonnal belement a vetőgépekkel a fel-lazított, meg nem ülepedett talajba. Üreges volt még a talaj, a magvak csak csekély kis része jutott megfelelő mélységre, míg a nagyobb tö-meg oly mélyre került, hogy ki sem birt kelni, vagy csak vékony, csenevész növénykét tudott fejleszteni. Eredmény a ritka buza, a gyenge bokrosodás, a sok rozsdá, a silány szemképző-dés és a sok gáznövény, melyet nem birtak ki-

gyomlálni. A többi buzánál a gözkezesztás után két hétig ülepedett a talaj, csak azután — mikor már közben néhány eső is lepaeszkolta — lett a vetés foganatosítva és ezeken a földeken 12—15 q holdankénti átlagtermést remélnek. Pedig, ha már annyira sürgős volt a vetés, se-gíthetett volna a kezelő magán, illetve a talajon úgy, hogy a gözke után akasztotta volna a nehéz hengereket, melyek a felporhanyított talaj felső rétegét kellőleg megtömték volna, úgy hogy egyenletes lett volna a vetés utána, tehát a kelés, a bokrosodás és fejlődés után is rendes lett volna. Hanem ez a fiatal, még kevés gya-korlattal bíró embernek nem jutott eszébe, vagy a gözkegépész, ki holdankénti jutalékban ré-szesül, valamiképpen lebeszélte ezen művelet-ről, mert hát tudvalevőleg 4 k. holddal keveseb-bet szánt naponta, ha ez ekék után még hengert is kell huznia a Fowler-gépnek. Minél ritkább a buza, annál sűrűbb a rozsdá. A gazdának jó megfigyelőnek, gondosnak, körültekintőnek és előrelátónak is kell lennie, hogy az itt elmon-dotthoz hasonló bakokat ne lőjjön.

Gyönyörű czukorrépaikat láttam az ercsi-i czukorgyár közelében, de másutt is pl. Somogy-országban és Dunán innen is pár helyen, olyan is volt közöttük, mely már május hó végén be-fődté a talajt és mind zárt soruak voltak, teljes egyenletességben pompáztak. Persze, a jó talaj-előkészítés, a jó erőben levő és nem tulla-za földnem, meg a sorba vagy szórva adott mű-trágyázás és végül a kedvező csapadékban hiányt nem szenvedő időjárás, megtette hatá-sát. Akadt ugyan oly hely is, hol a laposokban a sok eső után megállott a víz, de a mint elszívár-gott és a talaj némileg megközelíthető volt, azonnal el lettek a foltok újból vetve és ma már azon remény kecsegteti a kezelőtisztet, hogy ezeken a darabokon is lesz olyan répa, mint a tábla többi részén. Láttam viszont oly kései répa-ikat is, melyeket csak közvetlen a pünkösdi ünnep előtt egyeztek meg, ezekre rájött a többnapos eső és igen szépen fejlődnek, azonban már utólrini nem fogják az első vetésüket; de, hogy ha az időjárás ezentul is ilyen kedvező marad, mint volt eddig, akkor még mindig jó középtermésre számíthat a birtokos. Csakhogy a kései répa-vetés oly kétélű fegyver, mely igen könnyen ejt-het nagyon mély sebet a gazda erszényén. Például egyik évben X uradalom is megkészt a répavetéssel és lett neki k. holdanként 52 q répája; míg a korábban elvetett szomszéd-birtokon 140—150 q czukorrépa adtak át minden k. holdról a gyárnak. Megezik ugyan, talán min-den 20-ik esztendőben, hogy a korai répa-t a kései fagy tönkresilányítja és másodsor kell vetni, de ezáltal csak a kétszeres mag- és mun-kaköltségével károsodik a gazda. Az idén például igen kevés kárt okozott a május eleji fagy, csak itt-ott, a laposokban, pörkölte meg a répa-rászak leveleit teljesen, úgy hogy új vetést kel-lett a földeken eszközölni, többnyire csak kissé sérült meg a levelek hegye, ezt a hamarosan be-állott esős időjárás kijavította. A répa kikupáló-dott, sőt a csapadék sok káros férget, rovar-t ki-ölt s most annál vigabban fejlődik a növény. Csak a kellő melegség van még hátra, hogy a czukortartalom is növekedjék benne.

Homokos földben vagy olyanban, hol kellő mélységre nem lehet szántani, mert az altalaj tiszta merő kavics, nem lehet haszonnal répa-t termelni, oda más kapások valók, p. o. istálló-trágyába kukorica vagy dohány, esetleg (ha homokról van szó) czukor és a mi a legjobban megerem — burgonya, csicsóka és egyéb gu-mós növény.

Termeljünk mindent a maga helyén és ves-sünk kellő időben, különben kárát valljuk a késedelemnek vagy erőltetett termelésnek.

Nagyon szép buzákat láttam egy uradalom-ban, de mégis némi különbség volt az egyes táblák között. Jó volt az ott már 15 év óta ter-melt diószegi óriásbuza, de ez volt a legrozsdá-sabb, úgy hogy kisebb termésátlagot ígért, mint a többi. A sorrend másodikika volt az ott szinte régóta meghonosodott somogyi tarbuza, mely-ben a rozsdakár kisebb ugyan fentebb említett-nél, azonban még mindig elég nagy. A har-madik fajta buza, melyet ezen gazdaságban újabban termelnek, francia származású, azt támadta meg legkevésbé a rozsdá s miután ép-pen olyan erőteljes fejlődésű, tömött, zárt, sűrű,

mint a többi, sőt talán — ha ugyan lehet — még magasabb szalmájú, mint amazok, biztosra vehető, hogy ez fogja a legnagyobb átlagszemtermést adni. Van valami a dologban, hogy a rozsa a francia eredetű búzákat és a tarbuzákat kisebb mértékben támadja meg, talán részben ez az oka annak is, hogy Sárszentmiklóson a rozsa nem garázdálkodik, mert a bérlő francia tarbuzát termel. Csakhogy S.-Sz.-M.-on már rég (29 évi termelés által) meghonosodott és kitenyészített két fajta buza szerepel vetőmag gyanánt, melyeket Kossutány Tamás dr. az általa megvizsgált 67-féle buza között is felsorol s melyek hektolitersulyra (80 q és 80'5) is az elsők között foglalnak helyet, de protain- és sikértartalom tekintetében is kiváló, azonban mint nagy terméstadó (18 q per k. hold) és kiváló nagy maguak, talán a legelsők. Hogy ha ezen buzafajták magját vetnék a fenti uradalomban vagy lassanként kicsiben kezdve, fokozatosan haladnának termelésével, akkor nem tennék kifogást ezen magbehozatal ellen, mert hisz hasznunkra válhat, azonban azért, hogy az idén jól beüt (ha ugyan hőntést nem kap még) a francia buza, jövőre már nagyobb mértékben termelni, még sem lenne helyes eljárás. A lefolyt télen jó hótakaró fedte e vidéken (Somogy) az ősziakat, ez a kemény fagyok ellen megvédte a búzát, de ha szigorú és hótalan telek jönnek majd reá, kérdés hány %-a marad meg s mennyi fagy majd ki? Nálunk Magyarországon, a szélsőséges éghajlattal okvetlen számolni kell a növénytermelésnél, mert különben igen könnyen oly kellemetlen és zsebbevágó tapasztalatokat szerezhetünk, hogy évek múlva sem tudjuk kiheverni.

Jobb más kárán tanulni, mint a magunkén. Könnyebb a meghonosodott jó magyar búzát nemesíteni, mint idegen fajtákat éghajlatunkhoz szoktatni. Maradjunk a mienknél. F. Z.

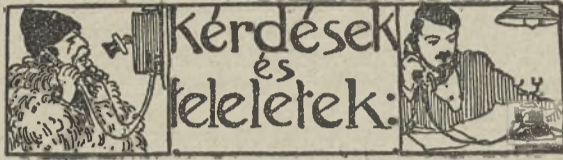

Versuch einer Theorie der Produktion. (Termelési elmélet kísérlete.) Irta Fleischl Pál államtudományok doktora. Kiadta Duncken & Humblot München és Leipzigben, Dresdenerstrasse 17. Ára füzve 4 K. Ezen 163 oldalra terjedő érdekes könyv, mely voltaképpen a nemzetgazdasági becsléstanok előkészítő tanulmányának nevezhető és az értékbecslések gyakorlatának tökéletességét tanulmánya révén érhetjük el, a következő tartalommal jelent meg:

- I. fejelet. Bevezetés.
 - II. » A termelés elméletének előtételi.
 - III. » A termelési elemek és termékek érték-képzése.
 - IV. » Mennyiség és minőségi probléma. Magán- és nemzetgazdasági érdek.
 - V. » Minőségi probléma.
 - VI. » Mennyiségi probléma.
 - VII. » Az összes termelési ágak lényegegyenlőségének problémája.
- Zárszó.

Térszüké miatt az egyes részletekre nem terjesz-kedhetünk ki, mert hisz a nemzetgazdaságtannak egy hatalmas fejezetét tárgyalja voltaképpen ezen mű, mint a tartalom mutatja. Szemelvény gyanánt néhány meghatározást idézünk a műből. A nemzetgazdaságtan elmélete kipuhatólja, mily módon képes a rendszeres gazdálkodás a népesség szükséges igényeit kielégíteni, azután azzal foglalkozik, miként osztandó el a termelés úgy, hogy a népesség minden tagjának igényeit kielégítse (földtulajdonos, tőkepén-

zes, munkás). Tulajdonképpen háromféleképpen oszlik meg a termés: termelés, kikészítés, továbbítás. Az elosztás, a közforgalom és a fogyasztás bírnak a termelés alakítására nagy befolyással. Érdekes a következő meghatározás: »Dolgok, melyek a termelési eljárásban egyesítettnek, *termelési elemeknek* neveztetnek, azon dolgok pedig, melyek a megtörtént előállítás folytán az eljárásból erednek, *termékeknek* neveztetnek; ilyen a tőke is. Van ember, természet és társadalom által létrehozott teljesítmény» stb. Felette érdekes fejtegetéseket tanulmányozhat minden gazdatársunk, ki a német nyelvet bírja; melegen ajánljuk ezen könyvet.

Kérdés. Rozstartlóba pohánka.

Rozsokat most aratjuk, mindjárt meg is bukattam a tarlót, de csak sekélyen 2—3"-ra, hogy a gyommagvak kikeljenek. Csak néhány holdon szeretnék pohánkát termelni, ezt a területet azonban mégis csak mélyebben kell felszántani, ugyebár? Mert hisz különben a gyomokkal együtt kelne ki a pohánka és a gaznövények elölnék, elnyomnák? Mégis jó, kötött humuszos földben hány hüvelyk mély szántást ajánlanak t. gazdatársaim a pohánka alá? A. K.

Felelet. Magastörsű fák című kérdésre.

A fák törzsét lehet ugyan két méternél hosszabbra is nevelni, illetve a koronaképzést ilyen magasságon felül kezdeni, én azonban a feltétlen előnyt az alacsonyabb 1'40—1'60 cm. magas gazdasági gyümölcsfáknak adom. A tulmagas törzsű fa mindenképpen alkalmatlan. A gyümölcs szedése nehézkes, a permetezés, metszés több nehézséggel jár, a viharok is hamarabb tesznek kárt az ilyen fákban. Nem ajánlom azonban a tulmagas törzset, főleg azért, mert az ilyen fán, mindig gyengébb minőségű gyümölcs terem, a mi arra vezetendő vissza, hogy a tápnedveknek a gyökértől a koronáig igen hosszú utat kell megtenni. Ezért van az, hogy a legkiválóbb, legnemesebb gyümölcsfajták, mint pl. a Téli fehér kalvil- vagy Ananász renetalma csak kis törpe alakban hoz igazán nemes gyümölcsöt. Itt is, mint annyi sok helyen, legjobb az aranyközéput. Balogh Bálint.

Felelet. Potyogós körte című kérdésre.

A körte hullásának különböző oka lehet. Egyes fajták, mint pl. az erdei vajkörte, már természetüknél fogva hullanak. Ezek az u. n. potyogós fajták, melyeket szétől védett helyre kell ültetni s általában alacsony törzsre, törpe- vagy bokorfának kell nevelni. Ha azonban a körte hullása — mint kérdésttevő esetében is — évről-évre fokozódik, úgy más ok idézi elő a bajt. Így pl. a talaj fokozatos kimerülése gyakran lehet ok, mert ez esetben a fa nem képes a gyümölcsöt kellőleg táplálni, mert nedvtartalékjai a gyümölcsstermészevekből kifognak. Ilyen esetben sürgősen meg kell a fákat trágyázni s mivel az idő már kissé előrehaladott is, a folyó évben okvetlen trágyalével kell öntözni, ősszel pedig marhatrágyával alaposan trágyázni. Lehet a baj kuforrása valamely rovaréllenség is, almamoly vagy más eféle, ha ellene nem védekezünk. Ha a lehullott gyümölcs férges, itt kell keresni a hullás okát. Ez esetben szorgalmas permetezés, a lehullott gyümölcs gondos összeszedése és rovarfogó övek alkalmazása a teendőnk. Igen sok esetben a szakszerű metszés hiánya okozza a gyümölcs hullását. A termőszervek, gyümölcsfészkek fokozatos megújítására, metszésére kevés gyümölcsstermelő gondol. Ezek lassankint megnyulnak s miután a rajtuk keresztülhaladó tápnedvek a gyümölcs fejlesztésére fordítatnak,

vékonyak maradnak s a gyümölcs sulya alatt nemcsak meggömbülnek, de a legkisebb szél erősen himbálja őket, természetesen, hogy a gyümölcs így könnyen lehull. Éppen ezért nem szabad hosszú, vékony termőnyársakat tűrni a fán. Ezeket okvetlen vissza kell vágni, sőt még észszerűbb a hosszuránövekedésüket május—júniusban eszközölt visszacsipéssel (pinczirozással) meggátolni.

Balogh Bálint.

Gesztenyefák száradása. A gesztenyefák gallyainak rohamos elszáradását tanulmányozva, többen tapasztalták, hogy a száradó gally fák gyökérnyakai tintafekete színt öltenek; épp azért a gesztenyefák e betegségét „tintabetegség» néven irták le. A megfeketedett gyökérnyakban 2 francia kutató egy *Coryneum modonium* nevű penészt talált s ennek rovására írja az ágak elszáradását. Ujabb Petri olasz kutató annak a nézetnek ad kifejezést, hogy e *Coryneum modonium* penész, amelyet egyébként azonosnak vél a már régebben ismert *C. perniciosum* gombával, egyéb mikroorganizmusokkal egyetemben csak egyik tényezője, de nem egyedüli oka a szőbanforgó betegségnek. Petri szerint élettani, főleg táplálkozási zavarok játszanak lényeges szerepet e betegség keletkezésénél. Azonos koru és fajtájú egészséges és beteg gallyak vegyi vizsgálata alkalmával azt tapasztalta, hogy a beteg gallyakban egyes ásványi alkotórészek, így főleg a mész, a kén és a kálium csekélyebb mennyiségben vannak jelen, ami szerinte a gyökérzet erőtlenebb felvevőképességére vall. A növényzöld (klorofill) szétbomlása és a kloroplasztok szétesése a növény plazmájának megfogyatkozott életerejét árulja el, aminek végoka szintén a gyökérrendszer működési zavaraival függ össze. (hd.)

A körte- és almafák baktériumos betegsége. Az északamerikai Egyesült-Államokban már 1792 óta ismeretes az alma- és körtefáknak egy baktériumos betegsége, a mely azóta az egész földkerekségen elterjedt s a melynek okozóit későbbi kutatások a *Bacillus amylovorus* nevű baktériumokban találták fel. A megtámadott fák elszáradnak, mintha guta ütötte volna meg azokat. Hosszu idő óta képezi kutatás tárgyát e betegség ellenszerének megtalálása, mindeddig azonban eredmény nélkül. Sikertelt megfigyelni, hogy a baktériumokat egyes rovarok huzcolják el a beteg növényről az egészséges fák virágjaira. Legújabb amerikai kísérleti állomások alapos tanulmány tárgyává tették e betegséget. E kísérletek még folynak s kiterjednek a betegséggel összefüggő minden kérdésre, így főleg arra, hogy a különböző alma- és körtefajták mennyire fogékonyak e betegség iránt; a talajnak és időjárásnak milyen befolyása van a baktérium életképességére; a gombaellenes szerek hatásának kipróbálására stb. Az eddigi megfigyelések alapján Deane kutató körlevélben figyelmezteti az érdekelteket, hogy ne engedjék megcsalni magukat olyan szerek forgalombahozóitól, a kik e betegség ellen biztosan ható orvosságot kínálnak megvételre, mert az idevágó kísérletek a mellett szólnak, hogy e szerek egyike sem ér semmit. (hd.)

A
„HANGYA“

a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete bármely községbe költségmentesen küldi ki megbízottját, a hol fogyasztási és értékesítő szövetkezetet akarnak szervezni. Mielőtt a mozgalmat megindítanák, forduljanak a kezdeményező utbaigazításért a

„Hangya“ igazgatóságához: Budapest, IX., Közraktár-utca 34. sz.

A „Hangya“ kötelékében az 1914. év végén 1278 fogyasztási szövetkezet működött, a melyek alap- és tartaléktőkéje 11 millió koronára rug, évi forgalmuk pedig meghaladja a 60 millió koronát. Földművelő népünk erkölcsi emelkedésének és vagyoni gyarapodásának legbiztosabb eszköze a gazdasági szervezkedés s a termelés fejlesztése. Az értékesítés kedvezőbbé tétele, a háztartási és gazdasági szükségletek jutányosabb beszerzése csak fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján érhető el.

A szőlő permetezése. A szőlő már elvirágzott s legfőbb ideje, hogy a szőlőtulajdonosok permetezzék a szőlőt. A permetezésre ajánlatos a következő olcsó anyag. Tíz liter lugba fel kell oldani 25 dekagramm lugkövet, 25 dekagramm mosószappant és egy kiló konyhasót, ezt felforralni és aztán bele kell önteni egy hektoliter vízbe, ebből kell a permetező edényt megtölteni. Augusztus hónapban az anyag dupláját kell használni s a csemegezőlőt ebben a hónapban lugkő helyett csak só- és szappanoldattal ajánlatos permetezni.

Külkereskedelmünk forgalma 1915. február havában. A m. kir. központi statisztikai hivatal jelenti: Külkereskedelmi forgalmunk az 1915. év február havában valamivel élénkebb volt, mint januárban, ez utóbbi hónapban 92 millió korona értékű áru került behozatalra, februárban 96 millió korona értékű, kivittünk pedig januárban 114 millió korona értékű árut, februárban 125 millió korona értékűt. Mennyiség szerint is nagyobb volt ugyan a forgalom, de az emelkedés jó része — különösen a kivitelnél — az árak ujjabb nagy növekedésével függ össze. Az előző évhez képest természetesen a forgalom csökkenése ezuttal is igen nagy. A január-február hónapok együttes főeredményeit az előző év ugyanazon időszakának adataival szembeállítva, a következő képet nyerjük:

	Behozatal értéke millió koronákban	Kivitel értéke millió koronákban
1914. jan.—febr.	282.4	260.5
1915. jan.—febr.	188.3	239.5

Ha azonban csak Ausztriával való forgalmat tekintjük, csakugy mint januárban, ezuttal is egész más képet nyerünk. Osztrák származású behozatalunk is kisebb ugyan, mint 1914 január-február hónapjaiban — 203.3 millió koronával szemben csak 145.9 milló korona, — de osztrák rendeltetésű kivitelünk értékösszege meghaladja az előző év január-február havi kiviteli értéket — 188.5 millió koronával szemben 207.8 millió korona, amiben persze a legfontosabb kiviteli cikkek 1914. és 1915. január-február havi árak között óriási különbségnek van legnagyobb része. A kiviteli cikkek erős áremelkedése egyrésztől, másrésztől pedig az a körülmény, hogy kivitelünk különben sem hanyatlott annyira, mint a behozatal, melynek körében számos, most alig importálható, tengerentuli és más árunak nagy szerepe szokott lenni, mint a fenti adatokból látható, erősen aktívá teszi külkereskedelmünk mérlegét. Különösen nagy a változás Ausztriával szemben. Ausztriával való árucserénkben ugyanis a behozatali többlet 1914. január-február hónapjaiban csak 14.8 millió koronát tett, az 1915. január-február hónapjaiban Ausztriával szemben elért kiviteli többlet pedig 61.8 millió korona. (11801.)

A Haditermény részvénytársaság igazgatói. A Haditermény részvénytársaság szombaton délben tartotta megalakuló közgyűlését a kereskedelemügyi minisztériumban. A huszmillió koronát kitevő részvénytöke felerészét tudvalevően az állam vette át s így csak tízmillió került az érdekelttség részéről való aláírásra. E tízmillió korona részvényre több, mint huszonötmillió korona jegyzés történt, a kormány a jegyzéseit megfelelően leszállította. Számos jegyzés elkésés és alaki hiányok folytán nem volt figyelembe vehető, de a kormány gondoskodott róla, hogy az e részben méltánylást igénylő kívánságok, ha azokat a részvénytársaságnak a legközelebbi napokban bejelentik, még korlátolt mértékben utólag figyelembe legyenek vehetők. Az alakuló közgyűlésen báró Harkányi János kereskedelemügyi miniszter személyesen elnökölt. A közgyűlés megállapította a társaság alapszabályait, amelyek a kormány jóváhagyását igénylik. Az alapszabályok szerint, amelyek tudvalevőleg külön rendeleten alapulnak, az igazgatóság elnökét és tagjait a kormány nevezi ki.

Kinevezték az igazgatóság elnökévé Schmid

József nyug. államtitkárt, tagjaivá pedig Balogh Elemért, dr. Bódy Tivadart, dr. Emich Gusztávot, Garami Ernőt, dr. Grün Jánost, báró Hatvány Károlyt, Jeszenszky Pált, Kiszely Gyulát, Klein Gyulát, Langfelder Edét, dr. Mihalic Adolfot, Rubinek Gyulát, Sándor Pált, Serbán Jánost, Simon Jakabot, gróf Somssich Lászlót és Végh Károlyt. A felügyelő-bizottság tagjaivá megválasztották dr. Balkányi Kálmánt, dr. Fekete Ignácot, Hartmann Bélát, Meskó Pált, Szaploneczay Mihályt, Tarján Vilmost és Tóth Jenőt. A közgyűlés után az igazgatóság megtartotta alakuló ülését Schmidt József nyug. államtitkár elnöklésével és alelnökké megválasztotta báró Hatvány Károlyt, Sándor Pált és gróf Somssich Lászlót. A társaság jogi ügyeinek ellátásául dr. Engel Aurél udvari tanácsost bízta meg.

A Magyar Szakirók Országos Egyesülete a minap Gelléri Mór elnöklése mellett választmányi ülést tartott. A nyomdai áremeléssel kapcsolatban azt határozták, hogy ez ügyben átíratlanul keresik fel a Budapesti Grafikai és Rokoniparosok Főnökegyesületét. Végül Biró Ármin emlékezett meg lelkes szavakkal arról, hogy a napokban hagyta el a sajtót az elnöknek négy ujjabb kötete, melyek az utóbbi öt esztendőben kifejtett gazdag és értékes szakirodalmi munkásságának válogatott termékeit tartalmazzák. A választmány örömmel üdvözli ez alkalommal elnökét.

Az árpa és a zab kártevője. Tordáról írják, hogy Tordaeranyos vármegye több községében foltonként jelentékeny kárt okoz a vetésfehéritő, vagy veresnyaku árpabogár álczaja, mely az árpa és a zab leveléjébe szorult sávokat rág. E sávok fehérszínűek és sűrűn vonulnak végig egymás mellett. A gazdák dohánylug-permetezéssel védekeznek a kártevő rovar ellen. A vármegyei gazdasági egyesület gondoskodott arról, hogy ez a védekezés a gazdák rendelkezésére álljon.

A gabona vasuti szállítása ügyében az Államvasutak tudvalevően azt a figyelmeztetést tette köze, hogy az érdekeltkeleve gondoskodjanak ponyvákról a gabona letakarása céljából. Megeshetik ugyanis, hogy a vasúthoz fuvarozott gabona kénytelen lesz az állomáson vesztegelni és nem kap majd fedett rakodóhelyet. Az is megeshet, hogy a szállítás céljára csak nyitott vasuti kocsiakat adhatnak, mindenképpen jó tehát, ha a termés tulajdonosát semmi eshetőség sem találja készületlenül. Az Államvasutak figyelmeztetésére az Omge ma azt a megjegyzést teszi, hogy nézete szerint a szükséges ponyvákról a szállító cégeknek elsősorban a Haditermény r.-t.-nak kellene gondoskodni. Mi a magunk részéről szintén teszünk megjegyzést. Azt gondoljuk ugyanis, hogy a ponyvák iránt a viszonyok által fokozott kereslet könnyen ponyva-uzsorára fog vezetni, a mit bár közvetve a szállítók viselnek, végül mindezt a fogyasztóval fizettetik meg. A drága kenyér árát még ilyen uton is drágítani igazán nem lenne méltányos, azért a kormány figyelmébe ajánljuk, hogy a gabonadrágításnak a ponyvaszükséglet folytán várható ujjabb ürügye ellen tegye meg a kellő lépéseket. Így a Haditermény r.-t. üzleti működését is olcsóbbá teheti. Maximális ponyvaárt kérünk!

A repceolaj zár alá vétele. A kormány rendeletet adott ki, hogy mindazokat a repceolajkészleteket, amelyek a jelen rendelet életbeléptének napján az előállításukkal, forgalombahozatallal, vagy szállítványozással foglalkozó egyének és cégek tulajdonában, birtokában, kezelésében vagy őrzésében akár saját, akár idegen helyiségben vannak, zár alá helyezi. Zár alá veszi azokat a repceolajkészleteket is, amelyek a jelen rendelet hatálya alatt utóbb álltanak elő. A zár alá vett repceolajkészletek el nem idegeníthetők, fel nem használhatók, fel nem dolgozhatók és azokkal a zár tartama alatt egyébként sem lehet rendelkezni és azoknak kellő megőrzéséről az az egyén vagy cég, a kinek a készletek tulajdonában vagy birtokában vannak, gondoskodni köteles. A zár alá vétel nem terjed ki a repceolaj forgalombahozatallal foglalkozó egyénekre és cégekre, a jelen rendelet életbeléptének napján meglévő azokra a készletekre, amelyeknek mennyisége egy métermázsát meg nem halad.

A repceolaj előállításával foglalkozó egyének és cégek a zár alá vett készleteikből azokat a mennyiségeket, amelyekre saját ipari üzemi céljára szükségük van, erre a célra szabadon felhasználhatják. A kereskedelemügyi miniszter a zár alá vett készleteket a közszükséglet igényeinek szem előtt tartásával indokolt esetekben a feltételek egyidejű megállapításával a zár alól egészen vagy részben feloldhatja.

A rendelet intézkedik azzal is, hogy a zár alá vett repceolajkészleteket tulajdonosuk köteles legkésőbb 1915. évi július hó 1. napjáig bezárólag az 1915. évi június hó 25. napján volt állapot szerint és azon tul hónapoként legkésőbb a hónap 8. napjáig bezárólag az előző hónap utolsó napján volt állapot szerint a hatóságoknak bejelenteni. A kiüzemében állít elő repceolajat, köteles bejelentésében egyúttal az előző hónap tényleges termelését és a folyó hónap előrelátható termelését feltüntetni. Azokat a készleteket, amelyek 1915. évi június hó 25. napján vagy ezt követőleg valamely hónap utolsó napján fuvarozás alatt állanak, a címzett köteles — és pedig a rendeltetési helyre érkezésük után haladéktalanul — bejelenteni.

A repceolaj szállítására igazolványokat a kereskedelemügyi miniszter engedélyez. A rendelet, amely kihirdetésének napján lép életbe, többi részében a büntető határozományokat foglalja magában.

Kolozsvár felterjesztése a gabona-elosztásról. Kolozsvárról írják: Kolozsvár város törvényhatósági bizottsága a napokban tartott közgyűlésén Apáthy István indítványára egyhangulag elhatározta, hogy feliratot intéz a kormányhoz aziránt, hogy az új termés zár alá vételére vonatkozó rendeletnek azt az intézkedését, amely a nem östermeléssel foglalkozó és östermeléssel foglalkozóknak nem tekintendő egyének fejenkénti gabonaszükségletét havi tíz kilogrammban állapítja meg, oda módosítsa, hogy az östermeléssel nem foglalkozó lakosság is fejenként havi tizenöt kilogrammnyi gabonamennyiségre (buza, rozs, árpa és zab) tarthasson igényt és hogy kivitelre az országból csupán az a gabonamennyiség kerüljön, amely az ily módon egy esztendőre fejenként kiszámított gabonaszükséglet után fenmarad. Ezen, az egész országra vonatkozó követelményen kívül Kolozsvár városa saját érdekében külön is felírta a kormányhoz, adja meg a városnak azt a jogot, hogy 1915. szeptember 15-ig az 1915. évi termésből annyi gabonamennyiséget vásárolhasson, amennyi 1916. augusztus 15-ig lakosságának tizenöt kilogrammos kulcs mellett elegendő. A közgyűlés elhatározta, hogy hasonló határozatra felkéri a társörvényhatóságokat is.

Tengeriközéppont létesítése. (Ne tessék esetleg a Csenedestenger valamelyik szigetére gondolni t. olvasó, ha ezt a címet szemügyre veszi, mert itt csupán a kukoriczáról van szó, mit néhol tengerinek kereszteltek el. Mi ezen elnevezést éppen ilyenféle félreértések miatt helytelennek tartjuk, s felhívjuk t. lap társainkat, hogy ezentul kizárólag a kukoricza elnevezést használják, mi is ezt fogjuk tenni.) A háborús állathizlalás számos keserves tapasztalata a kisebb sertéshizlalókat tömörítésre készíti, mert attól tartanak, hogy a mostani rendszer nagy kárát okozhatja az ország állathizlalásának. A kisebb hizlalók a legutóbbi hónapok folyamán azt a sajnálatos tényt tapasztalták, hogy a szükséges kukoriczához nem juthattak és hogy, a kik ehhez mégis hozzájuthattak, azokkal szemben a nagy többségnek az volt a benyomása, mintha a sertéshizlalás lassankint monopolizáltsá kezdene Magyarországon átalakulni. Az ebben rejlő közgazdasági kár most már abban is jelentkezik, hogy a kukoriczaszerzés bizonytalanságának növekedésével a sovány sertés tömegesen kerül a piacra s a nagy fölhasztálytalan elkövetkezett olcsó árért olyanok kezébe jut az állatállomány, a kik viszont úgy látszik bizonyosan tudják, hogy mindig lesz elég kukoriczájuk. Azok a kisebb hizlalók, a kik még nem adták föl a reményt, hogy hizlálni nekik is lesz joguk, ma egyik hatóságtól a másikhoz mennek kérelmükkel, hogy részükre kukoriczát oldjanak föl a szállítási talma alól. Ha az Országos Gazdasági Bizottsághoz fordulnak, azt a fölvilágosítást nyerik, hogy kérelmük teljesítése a vidéki törvényhatóság hatáskörébe tartozik. Onnan viszont a középponthoz utasítják őket s ez addig tart, míg bele nem fáradnak és unnak. Közben itt van már az új termés is. A vidéki malmok, amelyek a lisztkeverés céljára kukoriczát kaptak, szeretnék a most már fölösleges gabonától megszabadulni. A kukoriczát azonban csak dara alakjában adhatják el, ez azonban kisebb táperjű és romlandó is. Most a hizlalók még egy kísérletet tesznek, mielőtt végleg átengednék a helyet szerencsésebb versenytársaiknak. Kukoricza középpont létesítésével foglalkoznak s arra akarják kérni a kormányt, hogy évi szükségletük fejében mintegy másfél-két millió mázsa kukoriczát az arra jogosult összes hizlalók javára biztosítsa.

Hogyan védik meg Németországban a fogyasztókat Berlinből írják: A községek készleteinek eladása helyenként visszaélésekre vezetett, mert a továbbelárusítók az alacsonyabb árakat a fogyasztók terhére kihasználják. A visszaélések megszüntetésére a szövetségi tanács felhatalmazta a községeket, hogy a hus- és zsirnemeknek további eladási célra való összevásárlását tiltsák meg. — A pékeket és süteménykereskedőket utasították, hogy az ár- és súlymértéket üzleteikben látható helyen tegyék közzé és hogy az ellenőrzés céljából

mérleget bocsássanak a közönség rendelkezésére. Azok a kedvező tapasztalatok, melyeket a rendelkezés folytán szereztek, arra indították a szövetségi tanácsot, hogy ezt az intézkedést a napiszeleget más cikkekre is kiterjessék. Tisztelt fő- és székváros hatóságai, ezeket a dolgokat jó volna követni!

A Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesülete Zichy Andor gr. elnöklésével most tartotta meg huszadik rendes évi közgyűlését, a melyen valamennyi hazai cukorgyár képviselői megjelentek. A közgyűlés megnyitáskor Zichy Andor gróf bejelentette, hogy Kuffner Károly báró elnököt betegsége akadályozza a tanácskozás vezetésében; javaslatára a közgyűlés távirati úton fejezte ki az egyesület elnöke iránt érzett tiszteletét és ragaszkodását a betegyánál egészségének mielőbbi helyreállítását óhajtó kívánságait tolmácsolta.

Az egyesület múlt évi tevékenységéről szóló jelentés megemlékezik a répatermelőknek a gyárosokhoz való viszonyáról és tárgyalja az e viszony javítása érdekében folytatott tanácskozásokat, valamint a répavételre és a választott bíróságok rendszeresítésére vonatkozóan a gyárosok és a termelők között létesített egyezményeket. Megemlíti a jelentés, hogy a kereskedelmiügyi miniszter jóindulatához soha sem folyamodott hiába az egyesület. Kiváló nyomatékmal támogatta, ugymond, a cukoripart a kereskedelmiügyi miniszter a termelőknek ama kívánsága kapcsán, a melyek a nyerscukorárak tőzsdéi jegyzésének megszüntetése folytán a répa felülfizetési prémium elszámolásánál merültek fel és a gyárak, valamint a termelők nyereségét arányba igyekeztek hozni. A szeszkontingens védelméről 1913-ban alkotott törvény folytán, a melynek keretében az ipari szeszgyárak kontingense tetemesen csorbult, fontos egyezményt kellett létesíteni a szeszgyárakkal a melassz feldolgozása, illetve értékesítése tárgyában. A mérleg hitelesítését az egyesület részéről beszerzett új hitelesítő készülékkel kellett volna eszközölni, de ezt a munkálatot a hadiállapot miatt el kellett odázni, mert a hitelesítő körutához nem lehetett sem gépkocsit, sem személyzetet kapni. A cukorgyárak így az év végéig használhatták a hitelesítetlen mérlegeket.

A közgyűlést megelőzően az egyesület igazgató-választmányára tartott ülést, a mely az áruforgalmi statisztikai bizottságban megüresedett helyre Wilhelm Arturt, a Deutsch Ig. és Fia cég cégvezetőjét jelölte. A választmányi ülés behatóan tárgyalta a szeszgyárakkal fennálló melassz-szerződés módosítására vonatkozó javaslatot, továbbá a háboru rokkantjainak az iparban való elhelyezését és ez utóbbi kérdésben konkrét megállapodásra jutott, a mely a lehetőség és célszerűség határain belül a cukoripar körében a rokkantak elhelyezését előmozdítani alkalmas. Részletesen tárgyalta a választmány a cukorgyárak üzeméhez nélkülözhetetlenül szükséges technikai és kereskedelmi személyzetnek a katonai szolgálat alól való felmentése tárgyában felmerült kívánalmakat, továbbá a nyerscukortarifák módosítására vonatkozóan előterjesztett változásokat, valamint a denaturált nyerscukorral kapcsolatos több ügyet. Végül Feigl Györgyöt, Földes Bélát, Hajdu Zoltán és Miklós Samut az egyesület rendkívüli tagjainak sorába vették.

A dohánybevéltás ára. A kincstár a dohánybevéltás árait és szabályzatát három évre szokta megállapítani. A mostani ciklus a folyó évi termés bevéltásával lejár. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek a pénzügyminisztériumhoz intézett fölterjesztése most megállapítja, hogy a mai dohánybevéltás ára nem megfelelő. A dohánytermesztők között a legjobbak vagy egészen abbahagyják a termesztést, vagy csökkentik. A dohánykertészek már a normális viszonyok között is más termelőághoz tértek, mert minden mezőgazdasági munkáltnál, mint napszámosok, vagy szakmányosok sokkal többet kereshettek. Közel látszik az idő, a midőn már nem lesz annyi dohánytermesztő, hogy a hazai és az osztrák jövedék szükséglete magyar dohányból kielégíthető legyen. Maga a jövedék is elismerte, hogy a dohánybevéltás ára a viszonyoknak nem felel meg. Súlyt fektet az Országos Magyar Gazdasági Egyesület előterjesztése arra is, hogy azon vidékek dohányja, a melyek jobb egésűek, finomabb minőségűek, nagyobb tartalmasságuk által jobban kitűnnek, súlyegységként jobb árban váltassanak be, annál is inkább, mert ebből a fajtából holdan-

ként jóval kevesebb terem. A dohánybevéltás árát a következő ciklusra minimálisan a következőkben érik megállapítani 100 kilogrammonként: Szivarborítéklevelek 140. Közönséges levelek: Válogatott 120. Ia. osztály 85. b. osztály 80, 75, 72. II. osztály 55, 50, 47. III. osztály 37, 32, 30. Finom kerti levelek I. osztály 160. II. osztály 110. III. osztály 75. Középfinom kerti levelek I. osztály 110. II. osztály 75. III. osztály 50. Szentandrászi muskotály I. osztály 115. II. osztály 80. III. osztály 55. Fehérvirágú muskotálylevelek I. osztály 90. II. osztály 65. III. osztály 40. Kapadokánylevelek I. osztály 66. II. osztály 45. III. osztály 27. Kihányás 14. Hulladék 8.

A Magyar Bortermelők Országos Szövetkezete közgyűlése. A magyar kir. orsz. központi mintapincze kezelésével megbízott Magyar Bortermelők Országos Szövetkezete közgyűlést tartott Koppély Géza elnöklésével. A közgyűlés jóváhagyta a bemutatott évi jelentést és zárszámadásokat és úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak megadta a felmentvényt. Az igazgatóságba beválasztották Hegyessy Lászlót és dr. Drucker Jenőt újból, valamint dr. Glatz Erichet. A felügyelő-bizottságba Kovácsy Ferenczet és Forster Eleket.

Takarmánycikkek árszabása. Tudvalévő, hogy az elmúlt év terméséből a tengeri nagy részét elvonták az állati élelem sorából. Ezzel kapcsolatban az OMGE arra hívja föl a földmivelésügyi miniszter figyelmét, hogy a kereslet a különféle takarmányok iránt fokozódván, ezek maximális árszabályozása kívánatos lenne. Az indítvány a korpára, a melasszra, repcepogácsára és malátacsírára terjeszkedik ki.

A Komló-piacz. Berlinből írják: Multkori tudósításunkból kapcsolatban beszámoltunk arról, hogy a komló állásával különösen a délnyugati kerületekben vannak megelégedve. Általánosságban azonban több esőre lenne szükség, mert ebben az esetben nemcsak a mennyiség lenne nagyobb, de a minőség is kedvezőbb. Mindenesetre a becslés már is elég optimisztikus a várható hozamot illetően. Éppen azért és a sörfőzés korlátozására való tekintettel, az ó-áru irányba meglehetősen lanya. A gyengébb minőség iránt kiviteli czélokra lenne ugyan kereslet, de annak alig van hatása, mert a sörfőzők részéről vajmi ritkán jelennek meg vásárlás céljából a piaczon. A bádeni vásáron gyenge áru 18—25, középminőségű 26—37 márkán kelt el. Mannheimban jó elzászi áruért 50—55 márkát fizettek. Szóval az árkülönbözet meglehetősen jelentékeny, a mit az is bizonyít, hogy Würtembergben például 20—60 marka között változott a jegyzés. A komló fejlődésével nálunk és Ausztriában is meg vannak elégedve. Indái mindenütt szép magasak és erőteljesek, másodszeri kapálását is sok helyen elvégezték.

A maguborka értékesítése. A Nagykőrösi Gazdasági Egyesület számolva azzal a körülménnyel, hogy a vasuti szállítás nehézsége miatt az uborkatermes és a kello időben nem lesz értékesíthető, módokról gondoskodott arra, hogy a maguborka is értékesíthető legyen. Ebből a célból érintkezésbe lépett a Magyar Magtegyesítő Társasággal és így sikerült kapcsolatot létesíteni a németországi konzervgyárakkal, úgy hogy a maguborka métermázsánként legalább öt koronával lesz értékesíthető. Foglalkozik a gazdasági egyesület a salátamag értékesítésével is.

A gyümölcsstermes értékesítése. Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület igazgatóválasztmányára Szotér László orsz. képviselő elnöklésével tartott ülésén foglalkozott az idej gyümölcsstermes értékesítésével. Hogy a nyers állapotban való forgalombahozatalnak akadályra ne legyen, az egyesület véleménye szerint gondoskodni kellene arról, hogy a vasutak földött kocsikat is tartsanak készen. A gyümölcsféle konzerválására háziipari kezelésben egyes helyeken tömegárukat kellene összehozni. Szükség lenne ily irányu tanfolyam berendezésére. Hangsúlyozza az egyesület, hogy az akció nem lehet akadályára a német piacokkal való kapcsolatnak.

A téli szén beszerzése. A magyar kir. államvasutak igazgatósága figyelmezteti a közönséget, hogy a téli idényre háztartási czélokra szükséges szenet mielőbb, de mindenesetre még a nyár folyamán szerezzék be. Az őszi nagyforgalom idejében ugyanis az egész téli szénszükséglet elszállítása, különösen

a mostani nehéz viszonyok között, nem biztosítható s ennél fogva mindenki a maga érdekében cselekszik, ha idejében gondoskodik szükséges háztartási szén beszerzéséről.

Orosz hadifoglyok mezőgazdasági munkája. Szarvas nagyközség megbizta a főjegyzőt és a községi bírót, hogy tanulmányozzák a Mezőturon dolgozó orosz hadifoglyok mezőgazdasági munkáját. A kiküldöttek a községi gazdasági bizottság ülésén számoltak be tapasztalataikról. Személyesen is meggyőződtek, de a mezőturi hatóságok is úgy nyilatkoztak, hogy az orosz hadifoglyok komoly, megbízható és igen szorgalmas mezőgazdasági munkások. Husz ember egy nap tíz hold herét vágott le, szökésüktől nincs mit tartani.

Figyelmeztetés a gazdáknak. A magyar államvasutak igazgatósága fölhívja mindazokat a gazdákat, a kiknek gabonaföldjük van, hogy a gabonakereszteteket a vasuti vonaltól legalább 130 lépés távolságra rakják, néhány bárázdával pedig tűzmentes vonalat húzzanak tarlójukon. A rendelet különösen a mostani körülmények között bir fontossággal, mert minden szem gabonára szükség van.

S Z E S Z.

A szeszületben a kereslet e héten élénkebb volt és jobb vételkedv mellett több tétel finomított szesz került forgalomba, főleg ipari finomítottól maximális árban. Másodkézből és mezőgazdasági finomítottól finomítványt 1—3 koronával olcsóbban ajánlottak főleg prompt szállításra.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszeszben e héten gyérebb volt a kínálat és ajánlatok 10—15 K-val olcsóbban a maximális árnál is voltak.

Denaturált szeszben jobb volt a kereslet e héten és nagyban 110—115 K jegyezték.

Az árak (maximális) nagyban:

Kontingens nyersszesz adó- és adópótlék nélkül	190 K
Kontingens finomított szesz adó- és adópótlék nélkül	200 »
Adózott finomított szesz	360 »
Exkontingens nyersszesz eczetgyárosoknak	130 »
Denaturált szesz	110—115 »

Budapesti takarmányvásár.

(IX., ker.) Mester-utca, 1915. évi július hó 2. napján. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a «Gazdasági Lapok» részére.)

Fölhoztak a szokott községekből 98 szekér réti szénát, 2 szekér muhart, 28 szekér zsupszalmát, 35 szekér alomszalmát, — szekér takarmányszalmát, — szekér tengeriszárt, és 21 szekér luczerna és zabos-bükköny stb. 500 zsák szecsát.

A forgalom élénk.

Arak métermázsánként fillérben a következők: réti széna I. r. 6. 1500—1800, réti széna II. r. 6. 800—1400, réti széna csomagolása —, muhar —, zsupszalma —, alomszalma 600—800, takarmányszalma —, tengeriszár —, zabos-bükköny 1200-1500, lóhere 1300-1700, luczerna 1200—1700, köles —, sarju —, szalma szecska 1300—1400.

Összes kocsiszám 149 Összes súly 178.800 kilogramm.

NYILTTÉR.

(E rovatban közöltékért a szerkesztőség nem vállal felelősséget).

**VÉDJÜK MEG
A MAI ÉRTÉKES
ÁLLATÁLLOMÁNYT!**

**A borjak felnevelése legjobban
sikerül, ha mindjárt születésük
után beoltatjuk azokat**

**BORJUTÓDÓLOB ÉS
BORJUVÉRHAS ELLEN.**

VÉDEKEZZÜNK:

LÉPFENE

ORBÁNCZ

MIRIGYKÓR ellen

gyorshatású szérumokkal.

Mindezen anyagok mint **eredeti készítmények** hazai törzsekből, az első hazai állatgyógy. szérumtelepen

JENNER-PASTEUR INTÉZET

laboratóriumaiban készülnek és a készítmények államilag felülvizsgálatnak.

Sürgőnycim: Jennerpasteur Budapest.

CLIMAX Nyersolaj magánjárók és lokomobilok

a „wieni“ motorgyár BACHRICH ÉS TÁRSA
betéti társaság vezérképviselőjénél,

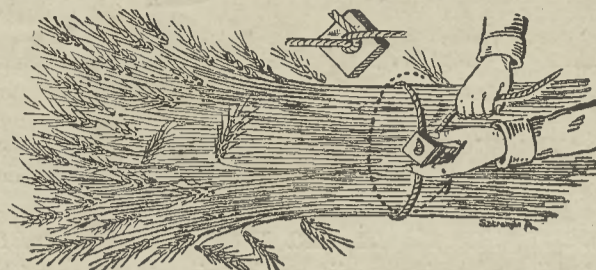
WEISZ JÓZSEF

Budapest, VI., Gyár-utca 20. Telefon: 71—01.

Miután a magánjárók rendelésre lesznek készítve, ugy **azonnal** kell a rendelést eszközölni, **hogy a cséplési idényig pontosan szállíthatók legyenek.**

Lokomobilok 5—25 lóerőig raktáron vannak.

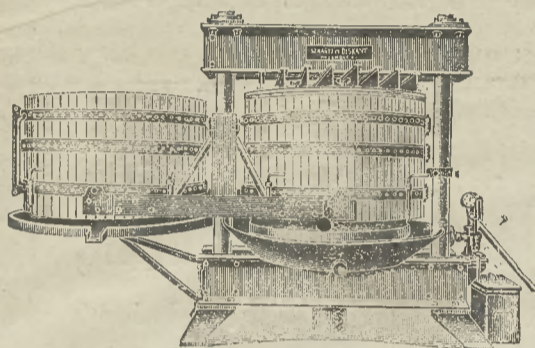
Ajánlom elsőrendű minőségű JUTAKÉVEKÖTŐIMET

különböző erősségben és hosszúságban és kívánatra konkrét ajánlattal szívesen rendelkezésre állok.

Kérdezősködések intézendők:

HELLE O. Pozsony, Eötvös-utca 6.

Sajtóink főelőnye:

A must sehohsem érintkezik a vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Óriási erő kifejtés! A törköly egy darabban és könnyen kivethető! Egy ember által könnyen kezelhető!

1902. országos gazdasági kiállítás, Pozsony, I-ső díj, aranyérem, 1902. Borászati kiállítás Eger: I diszoklevél és aranyérem, 1901. temesvári kiállítás, I-ső díj, diszoklevél, 1906. Nagyvárad: I-ső díj diszoklevél.

BORSAJTÓK

Legjobb rendszerű „Könyök-szerkezetű“, „Kossuth“, „Hegyalja“, „Mabille“ és aczélorsós a magyar bortermelők legkedveltebb borsajtói. Legújabb rendszerű, **viznyomású** (hidraulikus) **kettősosaru sajtók** nagyüzemi préseléshez.

Borsajtóink az 1907. évi pécsi kiállításon aranyéremmel és diszoklevéllel kitüntetve, 1914-dik évi budapesti nemzetközi borgazdasági kiállításon első díj: aranyérem.

Szőlőzúzók és bogyzók!

Legjobb alumínium kuphengerű szőlőzúzógépek.

SZILÁGYI ÉS DISKANT gépgyára MISKOLCZON.

63054/915. számhoz.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A vallás- és közoktatásügyi magy. kir. minisztérium a kezelése alatt levő s a vallásalap tulajdonát képező Hajdu vármegyében, Püspökladány község határában fekvő, haszonbéri és versenytárgyalási feltételekben részletesen körülírt, mintegy 405. 1521/1600 hold kiterjedésű u. n. Kettősérsziget mezőgazdasági birtokot **1915. évi november hó 1-től 1927. évi október hó 31-éig, vagyis 12 évre** terjedő időre, a nevezett minisztérium IX. ügyosztályában (Báthory-utca 12. szám) **az 1915. évi július hó 15. napján délelőtt 12 órakor** tartandó

zárt ajánlatu versenytárgyalás

utján haszonbérbe fog adatni. A mely zárt ajánlatok nyilvános felbontásánál az érdeklődők jelen lehetnek.

A szabályszerűen felbélyegezendő, lepecsételt írásbeli ajánlatok a vallás- és közoktatásügyi minisztérium segédhivatali igazgatóságánál legkésőbb a versenytárgyalási napon d. e. 11 óráig nyújtandók be. A borítékra irandó: „Ajánlat a Kettősérsziget birtok haszonbérletére“.

Az ajánlatban nem a holdankénti, hanem az egész birtokra felajánlandó évi haszonbér számokkal és betűkkel irandó ki.

Ajánlati biztosítékul 2000 korona készpénzben, avagy óvadékképes értékpapirokban vagy betéti könyvecskében a versenytárgyalási feltételekben részletesen körülírt módon bármelyik állami (adóhivatali) pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó. Elkésve érkezett, vagy kellőleg ki nem állított, avagy fel nem szerelt ajánlatok, figyelembe vételre nem számíthatnak. Oly egyének, a kik közalapokkal szemben hátralékos tartozásban vannak, vagy bármi ezimen perben állanak, a versenyből kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium segédhivatali igazgatóságánál, a püspökladányi közalapítványi kir. felügyelőségénél, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A feltételeknek ajánlati mintákkal ellátott példányai az érdeklődőknek, 5 korona befizetése ellenében az alulírott minisztérium segédhivatali főigazgatója által kiszolgáltattatnak.

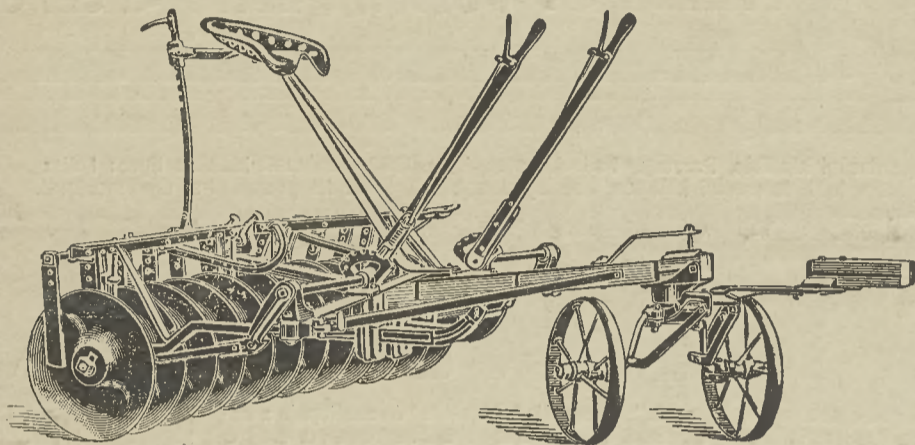
Budapest, 1915 június hó.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minisztertől.

A talajjelőkészítés

és megmivelés fontosságát és hasznosságát

bővebben ismertetni ma már szükségtelen. Ezen cél elérése még a kisgazdának is könnyű, ha a megfelelő és célszerű eszközöket használja. Ezen okból gyárunk a tekintetbe jövő ezen eszközöknél is a hazai viszonyok szemelőtt tartása mellett jól, szaporán és gazdaságosan dolgozó típusok forgalombahozatalára törekszük.

A tarlóbuktatás

fontos munkáját legcélszerűbben végzik a

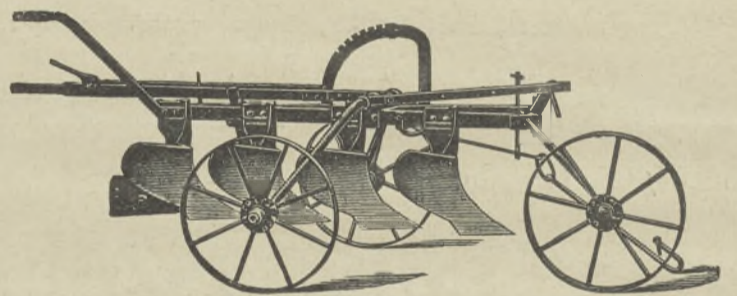
kidomborított közepű hullámos tárcsásboronáink,

melyek tányérjai nemcsak feltépik, hanem fel is forgatják a tarlót. A tárcsák élei által felvágott földszelvet a tárcsák kidomborított központján megtörik, szétmálk és **szétporhanyítva**, s a mellett teljesen lefordítva csuszik le. Ezen, czégünk által forgalomba hozott **hullámos** tárcsás boronák **lényegesen csekélyebb vonóerőt igényelnek**, mint a közönséges homoru tányérosok, mert a **a föld nem tapadhat a domboru közepű tárcsákon.**

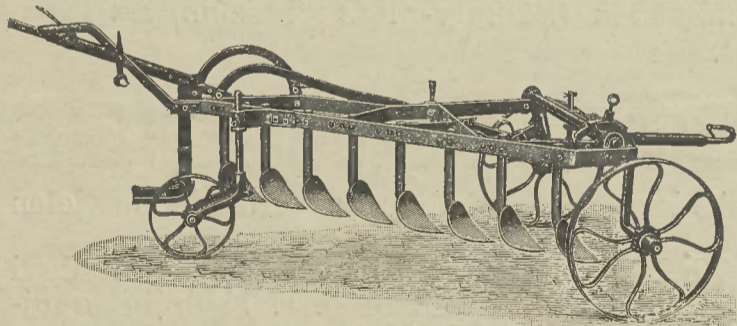
A tarlóbuktatás

gyors és alapos eszközlésére ajánljuk továbbá

négyvasu ekéinket,

melyeknek vonóerőszükséglete a szapora munkateljesítményhez képest igen csekély és így a **jelenlegi viszonyok** között az üzemköltség ellensúlyozására, illetve a szükséges emberi erő redukálására vannak hivatva.

A tökéletesített rendszerű

6- és 8-vasu

Kultivátoraink

tarlóbuktatásra és a már megmunkált, de kigazosodott és ezért újabb megmunkálást igénylő földek lazítására és **porhanyítására** szolgálnak, **különösen vetés előtt!** Nagy fogási szélességük miatt **vetőszántásnál** is kiváló eredménnyel használják országszerte.

Érdeklődőknek ábrás leírást küld:

BÄCHER RUDOLF—MELICHAR FERENCZ.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND, Budapest, VI., Teréz-körut 26.

Eredeti importált
amerikai manillazsineg,
kézi kévekötel.

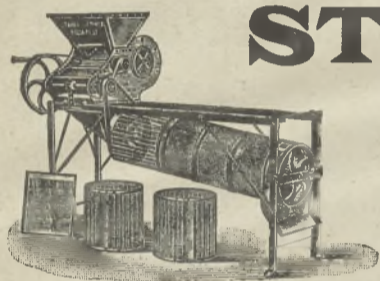
Uj és egyszer használt

**ZSÁKOK,
PONYVÁK.**

**Hazai zsák-
és ponyva-
gyár és kölcsönintézet**
NAGEL ADOLF

Budapest, Arany-János-utca 10.

Sürgőnyczim: Nagela Budapest. Vidéki telefon: 104—10 és 35—92.

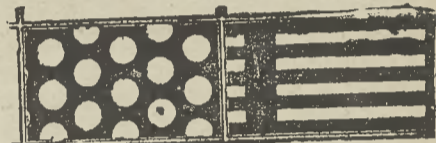

STAHEL és LENNER

trieur- és lemezlyukasztó-gyár

BUDAPEST, VI., Angyalföld, Országbiró-utca 44—46. sz.

**Ajánljuk TRIEURJEINKET és OSZTÁLYOZÓ
GÉPEINKET gabona és hüvelyesek tisztítá-
sára és osztályozására.**

**TÖREKROSTÁK és min-
denfajta LEMEZROSTA
gőzcséplőgépek számára.**

63053/915. számhoz.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium a kezelése alatt levő, s a vallásalap tulajdonát képező Hajdu vármegyében, Püspökladány község határában fekvő, a haszonbéri és versenytárgyalási feltételekben részletesen körülírt, mintegy 453 180/1600 hold kiterjedésű u. n. Hamvas mezőgazdasági birtokot **1915. évi november hó 1-től 1927. évi október hó 31-éig, vagyis 12 évre** terjedő időre, a nevezett minisztérium IX. ügyosztályában (Báthory-u. 12. sz.) az **1915. évi július hó 15-ik napján d. e. 12 órakor** tartandó

zárt ajánlatu versenytárgyalás

utján haszonbérbe fog adatni. A mely zárt ajánlatok nyilvános felbontásánál az érdeklődők jelen lehetnek.

A szabályszerűen felbélyegezendő, lepecsételt írásbeli ajánlatok a vallás- és közoktatásügyi minisztérium segédhivatali igazgatóságánál legkésőbb a versenytárgyalási napon d. e. 11 óráig nyújtandók be. A borítékon irandó: „Ajánlat a Hamvas birtok haszonbérletére“.

Az ajánlatban nem a holdankénti, hanem az egész birtokra felajánlandó évi haszonbér számokkal és betűkkel irandó ki.

Ajánlati biztosítékul 2000 korona készpénzben, avagy óvadékképes értékpapirokban vagy betéti könyvecskében a versenytárgyalási feltételekben részletesen körülírt módon bármelyik állami (adóhivatali) pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó. Elkésve érkezett, vagy kellőleg ki nem állított, avagy fel nem szerelt ajánlatok, figyelembe vételre nem számíthatnak. Oly egyének, a kik a közalapokkal szemben hátralekos tartozásban vannak, vagy bármi czimen perben állanak, a versenyből kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium segédhivatali igazgatóságánál, a püspökladányi közalapítványi kir. felügyelőségnél, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

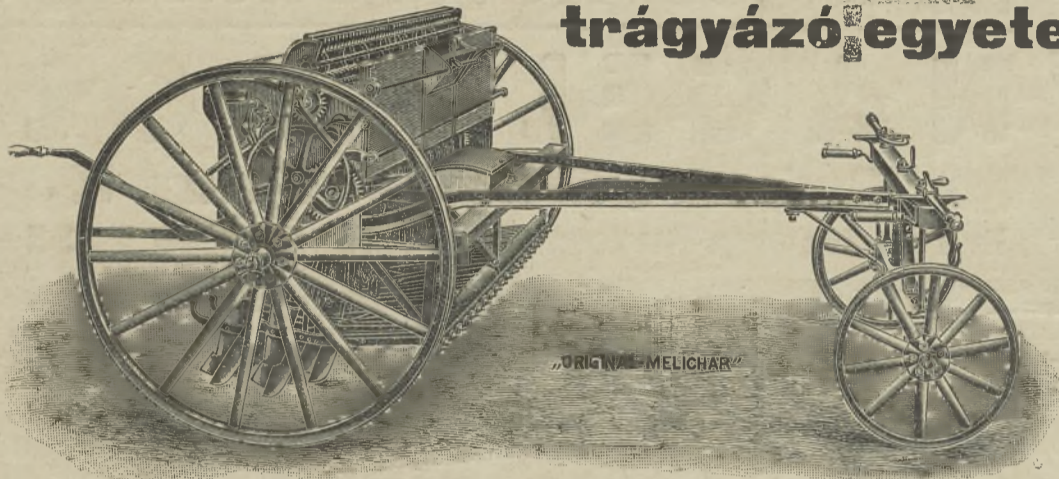
A feltételeknek ajánlati mintákkal ellátott példányai az érdeklődőknek 5 korona befizetése ellenében az alulírott minisztérium segédhivatali főigazgatója által kiszolgáltattatnak.

Budapest, 1915 június hó.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minisztertől.

IMPERATOR

**mütrágyaszórával egyesített sorbavető- és sorba-
trágyázó egyetemes vetőgépeink**

értékes előnyei a jelenlegi
viszonyok mellett különösen
fontosak.

Az e géppel elérhető:
egyenletes vetés,
valamint a
mütrágya sorbavetése

a vetőmag- és mütrágya- nagyfoku megtakarítását

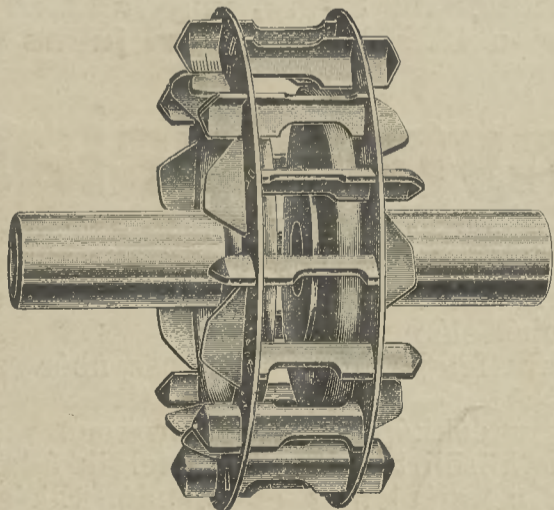
eredményezik, miáltal oly mértékben emelik ezen egyesített vető-
gépeink gazdaságos alkalmazását és használhatóságát, hogy az

IMPERATOR már az első idényben kifizeti magát,
hisz qualitativ munkateljesítményével
a jó termés oly fontos előfeltételeit biztosítja, melyeknek értékét minden gyakor-
lati gazda kellőképpen értékelni tud.

EREDETI

EREDETI

MELICHAR „UNIKUM DRILL“

sorvetőgépeink szerkezeti egyszerűsége-
gükben rejlő tökéletességüknel és jó mun-
kateljesítményüknel fogva világhírnévre
tettek szert.

Több mint 68,000 eredeti MELICHAR vetőgép üzemben!

Óvakodjunk utánzatoktól!

Érdeklődőknek készsággel küld részletes ábrás leírást:

BÄCHER RUDOLF—MELICHAR FERENCZ.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND, Budapest, VI., Teréz-körut 26.